

EDUCORB

Partnerschaft für die Bildung in der Region
Partnerség az oktatásért a határtérségben

TAPASZTALATOK, MEGOLDÁSOK
A VÁLTOZÓ MUNKAHELYEN DOLGOZÓ
PEDAGÓGUSOKAT FOGLALKOZTATÓK
SZÁMÁRA

UTAZÓ PEDAGÓGUSOK JÓ GYAKORLATOK KÉZIKÖNYVE

EUROPEAN UNION
European Regional
Development Fund

creating the future

Programm zur grenzüberschreitenden Kooperation ÖSTERREICH - UNGARN 2007-2013
AUSZTRIA - MAGYARORSZÁG Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013

UTAZÓ PEDAGÓGUSOK
JÓ GYAKORLATOK KÉZIKÖNYVE

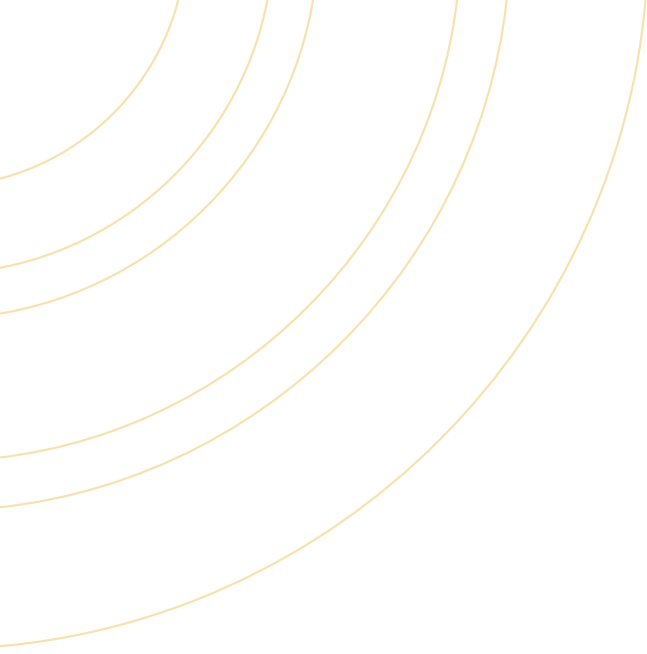
Tapasztalatok, megoldások a változó munkahelyen dolgozó
pedagógusokat foglalkoztatók számára

Tinta Tanácsadó Kft.
2008-2009.

TARTALOMJEGYZÉK

Az EDUCORB projekt célja	5
A Nyugat-dunántúli Régió fejlesztéspolitikája	7
Alsó-Ausztria	11
Az alsó-ausztriai alapfokú oktatási intézmények szervezete	11
Az alsó-ausztriai alapfokú oktatási intézmények finanszírozása	12
Az iskolák felvételi körzete	13
Az utazó tanári hálózat szerepének és működtetésének tipikus esetei	14
Alsó-Ausztriában	14
Kiegészítő pedagógiai szolgáltatások	14
Tanárok iskolákon átnyúló alkalmazása	15
Oktatás több iskolában	15
Magyarország	16
Ki is az az „utazó pedagógus”?	16
A jogszabályok tükrében	16
Az utazó pedagógust körülvevő intézményi modellek, szervezeti struktúrák	18
Az intézményi társulási megállapodások főbb tartalmi elemei	24
Közoktatási intézményt fenntartó társulások megvalósulásának esetei	25
A változó munkahelyen történő foglalkoztatás az intézmények	28
hétköznapjaiban – nyugat-, és dél-dunántúli jó minták, jó gyakorlatok	28
Cyőrújbarát	28
Fertőd	36
Lengyeltóti – a Pogányvölgyi kistérségi modell	41
A műhelymunkák legfontosabb megállapításai	46
Akadályok, nehézségek	46
Lehetőségek, pozitívumok	47
Az „utazó pedagógusok” szerepe a közoktatásban	48
Konklúzió	48
Köszönetnyilvánítás	50

„Ez egy jól működtethető rendszer, csak sokat kell róla beszélni”¹

— AZ EDUCORB PROJEKT CÉLJA

Az Európai Unió regionális politikája elsődleges célul tűzte ki a tudáson alapuló társadalom kialakítását. Az erre irányuló fejlesztések fontos alapkövét képezi az oktatás és a továbbképzés, valamint ezek intézményei, melyek kapcsán határokon átnyúló széles hálózatok felépítésére kell törekedni. Az osztrák és magyar projektpartnerek igénye és érdeklődése a közös és kölcsönös tevékenységek iránt egyre növekszik.

Az oktatási, továbbképzési intézmények és határon átnyúló hálózataik együttműködésének erősítése hozzájárul a határon átnyúló oktatási munka és munkaerőpiac tudatosításához és minőségi szintre emeléséhez. A tervezett tevékenységekbe intenzíven bekapcsolt vállalatok támogatásával az oktatás, kutatás és gazdaság hálózati kiépítésének erősítése valósul meg.

A határmenti együttműködésekben a nyelvi akadályok leküzdése fontos cél marad továbbra is. A szomszédos országokban használt nyelv ismerete megkönnyíti az együttműködést, a mindennapi kommunikációt és a projektmunkát is. Az alsó-ausztriai tartomány 2003 szeptemberében vezette be a „Nyelvi Offenzívát”, mely gyerekek, fiatalok, de felnőttek számára is számos lehetőséget kínál a szomszédos országokban használt nyelvek elsajátítására, mellyel a régió többnyelvűségét segítheti elő.

— ÁTFOGÓ CÉL

Oktatási intézmények tartós együttműködésének elősegítése a határtérségben, a fiatalok nyelvi, kulturális és gazdasági kompetenciáinak fejlesztése innovatív módszerek által.

— PROJEKTSPECIFIKUS CÉLOK

- A határtérség oktatási intézményei közti fenntartható hálózatok kiépítése
 - Az Industrieviertelben kialakult (magyar) nyelvtanári hálózat határon átnyúló kibővítése
 - Határon átnyúló iskolai projektek számának növelése
- A határtérség oktatási intézményeiben a többnyelvűség ösztönzése
 - A szomszédos országok nyelvének elsajátítása, különösen a többnyelvűség ösztönzése az alapfokú, középfokú képzésekben, különös tekintettel a szakképzésre
- Fiatalok felkészítése a jövőbeni közös munkaerő piaci kihívásokra, a nyugati határtérségben
 - Fiatalok versenyképességének és munkához jutásának elősegítése, a munkaerő piaci mobilitás támogatásával
 - Vállalkozói kezdeményezések és innovációk támogatása

¹A mondat Zsombok Lajos a témával kapcsolatos előadásán hangzott el.

- Olyan egyéni kompetenciák fejlesztése, mint a nyitottság más kultúrák felé, a tolerancia, valamint más emberek elfogadásának képessége
- Fiatalok európai szemléletmódjának fejlesztése
- Fiatalok számára új perspektívák és karrierlehetőségek nyitása, a szomszéd régiók közti üzleti tranzakciók lebonyolításában szerezhető nyelvi ismeretek és tapasztalatok révén (munkaerő piaci mobilitás támogatása)
- Tudatformálás a régióban: tudatosítani, hogy piaci előnyt jelent, amennyiben beszéljük a szomszédos ország üzleti partnereinek, vásárlóinak nyelvét
- Tudatformálás és népszerűsítés
 - A projekt megismertetése a határrégióban
 - A szomszédos nyelv elsajátításának szükségességének népszerűsítése

— AZ EDUCORB PROJEKT SPECIFIKUS CÉLRENDSZERÉBE ILLESZKEDŐEN TÉMÁNK SZEMPONTJÁBÓL AZ ALÁBBI KONKRÉT FELADAT FOGALMAZÓDOTT MEG:

A régióban működő közoktatási intézmények és fenntartóik műhelymunkájára alapozva, külső szakértők segítségével tárjuk fel a szomszédos ausztriai és nyugat-dunántúli (esetleg más hazai) jó gyakorlatokat abban a vonatkozásban, hogy az utazó pedagógusok szerepkörére fókuszálva, az egyszerű munkaszervezési kérdésnek tűnő megoldások milyen módon szolgálják a minőségi, egyenlő esélyű hozzáférést biztosító régiós közoktatási rendszer működtetését.

Jelen Kézikönyvben az Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013. által finanszírozott EDUCORB projekt „Tudás-csere” Oktatási rendszerek hatékonyságjavítása – Utazó pedagógus vagy valami más...? - című műhelymunkáinak tapasztalatait, illetve a vonatkozó szakmai háttérrel mutatjuk be.

_ A NYUGAT-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ FEJLESZTÉSPOLITIKÁJA

2006 novemberében készült el a Nyugat-dunántúli Régió közoktatás-fejlesztési stratégiája, amely a 2007-2013. közötti időszakra jelöli ki a régiós közoktatási fejlesztési irányokat². A stratégia jövőképeének víziója szerint a Nyugat-dunántúli Régió közoktatása a tudásgazdaság igényeit kielégíteni képes, innovatív, kompetencia-alapú, minőségelvű rendszer, amelynek intézményhálózata mikrotérségi alapon szerveződik, multifunkcionális feladatai révén biztosítja a rendelkezésre álló kapacitásainak minél jobb kihasználását, amelynek irányítását a fenntartók kistérségi szinten szervezett professzionális tanügyigazgatási szervezetek segítségével végzik.

_ A REGIONÁLIS KÖZOKTATÁS-FEJLESZTÉSI STRATÉGIA AZ ALÁBBI ALAPELVEK SZERINT FOGALMAZÓDOTT MEG:

- A fenntartható fejlődés folyamatosan, biztonságosan működtethető, fejleszthető többszintű és többfunkciójú intézményrendszer, amely biztosítja a régió társadalmi igényeinek megfelelő közoktatási szolgáltatást
- A tudásgazdaság kihívásainak megfelelő regionális közoktatási rendszer létrehozása, amely biztosítja a foglalkoztatás növelését egyrészt azzal, hogy kialakítja az élet-hosszig tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákat a tanulóknál, másrészt motiválja a tanulókat arra, hogy egyéni fejlődésük igényeit a társadalmi-gazdasági környezet igényeire tekintettel fogalmazzák meg
- Korszerű, gyakorlatközelű pedagógiai módszerek elterjesztése a régió közoktatásában különös tekintettel
 - az infokommunikációs eszközök által kínált lehetőségek célszerű, értő alkalmazására
 - a munkaerő-piaci boldoguláshoz szükséges nyelvi- kommunikációs (ideértve az idegen nyelvi) kompetenciák megszerzésére
 - az ismeretközpontú, tanárközpontú tanítási-tanulási folyamat helyett a tanulókat a középpontba helyező, tevékenykedtető, kompetencia-alapú pedagógiai folyamat előtérbe helyezésére
- a fenti céloknak megfelelő infrastruktúra létrehozása, szem előtt tartva:
 - a méretgazdaságosság
 - a multifunkcionalitás
 - a technológiai korszerűség szelekciós szempontjait
- A régió közoktatási szolgáltatásai az esélyegyenlőség szempontjaira tekintettel mindenki számára elérhetőek, hozzáférhetőek legyenek, így különösen a hátrányos helyzetűek, a romák, a sajátos nevelési igényűek, a fogyatékossgal élők számára, továbbá biztosítsa a rendszer a nemek közötti egyenlőséget

² <http://www.oh.gov.hu/kozoktatas/regionalis-kozoktatas/regionalis-kozoktatasi>

A regionális közoktatás-fejlesztési célokat négy irányvonal mentén fogalmazták meg, melyek az alábbiak: minőség, hatékonyság, eredményesség, és esélyegyenlőség.

Az OKM hosszú távú közoktatás-fejlesztési stratégiája országos minőségpolitikai rendszer létrehozását célozza. Regionális szinten ennek rendszerbe állításáig is szükséges minőségpolitikai célokat megfogalmazni. Az alábbiakban azok a Nyugat-dunántúli Régióra jellemző minőségpolitikai célok kerülnek rögzítésre, amelyeknek kiemelt jelentőség tulajdonítható. Ez a megközelítés került alkalmazásra a másik 3 területen is, amely segíti az ágazati célok Régióra jellemző specifikus, területi szempontjainak érvényesítését is.

MINŐSÉG

- Az egységes tanügyirányítási elvek és gyakorlat kialakítása, a tanügyirányítási szakemberek egységes képzése és továbbképzése, a naprakész irányítási információk biztosítása tudásportál és tudásbázis segítségével
- Az azonos színhez tartozó intézménytípusok és az egyes intézmények közötti teljesítménykülönbségek mérséklése (minőségpolitikai rendszer kidolgozása, amely egységes elvekhez igazítva, a gazdaságban alkalmazott minőségirányítási módszerek átvételével biztosítja a folyamatos minőségfejlesztést, multifunkcionális térségi elven szerveződő intézmények minőségpolitikai kontrollja)
- A különböző kompetenciák fejlesztésére orientált és differenciált pedagógiai gyakorlat elterjedését szolgáló feltételek megteremtése (pedagógusképzés, -továbbképzés regionális megújítása)
- Az infokommunikációs eszközök tanítási-tanulási gyakorlatba való integrálását szolgáló feltételek megteremtése (pedagógusképzés, -továbbképzés regionális megújítása)
- Az intézményi minőségfejlesztés feltételeinek és gyakorlatának megteremtése, a pedagógiai innovációk gyakorlati alkalmazásának támogatása
- Az oktatás tárgyi feltételei regionális standardjeinek kialakítása, az azoknak megfelelő feltételek megteremtése
- A pedagógiai szakszolgálatok hozzáférhetőségének javítása (a Régió sajátos településszerkezetéből következő intézményi struktúrához illeszkedve)
- Egységes és individualizált regionális pályaaorientációs tanácsadási rendszer kialakítása

HATÉKONYSÁG

- Az oktatási szolgáltatások térségi alapon összehangolt fejlesztése, különös tekintettel
 - az alapszolgáltatások esetén az aprófalvas településszerkezetből következő hálózatalvú funkciómegosztásra, vagy többfunkciós szolgáltatási helyek kialakítására
 - a komplex kistérségi együttműködésből adódó hatékonyságnövelés további eszköze lehet a városok (köztük a nagyvárosok, agglomerációs központok) érdemi együttműködésének kialakítása szűkebb és tágabb környezetükkel (pl. nagyvárosok iskolái és a kistelepülések iskoláinak együttműködése,

funkciómegosztása; a nagyvárosok által átvett térségi szintű megyei feladatok ellátása)

- mindenhol, de különösen a nagyvárosi agglomerációkban, hátrányos helyzetű kistérségekben igény szerint a férőhelyek és az iskolák felszereltségnek, infrastrukturális állapotának javítása
- az óvodai nevelés és az alsós (nem szakrendszerű) évfolyamok megőrzése a kistérségeken, a felsős (szakrendszerű) évfolyamok integrálása mikrotérségi (kistérségi) szinten a gazdasági és oktatási racionalitást és az oktatás minőségi fejlődését, színvonalának garantálását szem előtt tartva
- A 2007-2013. közötti közoktatás-fejlesztési ráfordítások (TAMOP, ROP) összehangoltabb, hatékonyabb felhasználásának biztosítása, a leginkább rászoruló térségekbe koncentrációja
- A hatékonyságnövekedés gazdaságban is elfogadott módszerek bevezetése (a ráfordítás-eredmény vizsgálat, benchmarking) vagyis a „legjobb gyakorlat” megtalálása és hasznosítása (regionális közoktatási tanügyigazgatási tudásportálon/tudásbázison megjelenő regionális benchmarking gyűjtemény létrehozása)
- Kistérségi szinten szervezett pedagógiai-szakmai szolgáltatás, szaktanácsadás

EREDMÉNYESSÉG

- Tanulói teljesítmények további javítása, folyamatos regionális szintű nyomon követése az OKM hosszú távú közoktatás-fejlesztési stratégiájában szereplő indikátorok alapján
- Kompetencia alapú és integrált oktatás módszertanának alkalmazása a régió összes iskolájában a szombathelyi és zalaegerszegi TISZK-ek és a győri (és a később létrejövő többi) TIOK-ok módszertani vezetésével
- Az eredményesség mérésére szolgáló a pedagógusképzésben és az iskolai gyakorlatban alkalmazott egységes szemléletű, standardra alapozott mérés-értékelési rendszer kialakítása, amely három területre terjed ki: a tanulói mérés-értékelésre, a pedagógiai munka és az intézmények mérésére, értékelésére
- Tanulói eredményesség mérés-értékelése során fontos stratégiai cél a meglévő központi mérés-értékelési rendszer eszközrendszerének a lehető legszélesebb körű elterjesztése oly módon, hogy a meglévő eszközök, standardok felhasználásával az országos mérés-értékeléshez adekvát összehasonlítások szülessenek
- Intézményértékelés fontos stratégiai célja az eddigi ad hoc jellegű, elsősorban pénzügyi ellenőrzések helyett, egy egységes szakmai és pénzügyi eredményességet kimutató értékelési rendszer, annak regionális standardjének és ajánlásainak kidolgozása

ESÉLYEGYENLŐSÉG

- A közoktatás minőségének és esélyteremtő képességének javítása
- Az iskolai kudarcok csökkentése
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrációja
- A szelekció és hátrányos megkülönböztetés mérséklése (pl. szakmai szolgáltatások, utazó szakszolgáltatások, integrált oktatás)
- A tehetséggondozás esélykiegyenlítő szerepének erősítése

A REGIONÁLIS KÖZOKTATÁSI STRATÉGIA CÉLJAI:

- Az életben való sikeresség biztosítása a magas hatékonysággal szervezett, az életkori sajátosságokhoz is alkalmazkodó, eredményes neveléshez-oktatáshoz való hozzáférés megteremtésével valamennyi tanuló számára, különös tekintettel a kistelepülések, aprófalvak gyermekeire, tanulóira
- Az oktatási infrastruktúra fejlesztése a Régió egészében, különös tekintettel a közoktatás mikrotérségi központjaira, a multifunkcionalitás előtérbe állításával
- A régió közoktatási humánerőforrásának fejlesztése a közoktatás-irányításban dolgozók és a pedagógiai feladatokat ellátók körében, magas színvonalú szakértői háttér biztosítása
- Az egész életen át tartó tanulást megalapozó és lehetővé tevő intézményi programok elterjesztésének támogatása, az ezt támogató intézményi programok, innovációk fejlesztése és elterjesztése
- A szegregáció csökkentése, az együttnevelés, a befogadó oktatási rendszer tárgyi és szellemi feltételeinek megteremtése és folyamatos fejlesztése
- Korszerű, hatékony és eredményes pedagógiai szakszolgálat és pedagógiai szakmai szolgáltatások biztosítása valamennyi tanulónak és nevelési-oktatási intézménynek
- A régió speciális munkaerőpiaci elvárásainak megfelelő szakképzési rendszer kialakításához szükséges oktatási háttér biztosítása

A régiós tervezési dokumentum a későbbiekben számos ponton preferálja a gazdaságos és hatékony intézményműködtetés lehetőségét, mint elérendő célt, szorgalmazva az intézményközi együttműködést. Témánk szempontjából megállapítható, hogy a régió alapvető oktatásügyi tervezési dokumentuma kiváló környezetet biztosít az intézményi együttműködéseknek, a racionálisan szervezhető oktatási szolgáltatásoknak, benne azoknak a munkaszervezési megoldásoknak is, amelyek az „utazó pedagógusok” munkafeltételeit biztosítják.

_ ALSÓ-AUSZTRIA

AZ ALSÓ-AUSZTRIAI ALAPFOKÚ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK SZERVEZETE³

Az alsó-ausztriai alapfokú oktatási intézmények hierarchiája

- Tartományi Iskolatanács
- (Képzési régió)
- Járási Iskolatanács
- Igazgatóság

Iskolakötelezettség – 9 év

Általános iskola alsó tagozat - Volksschule VS

Általános iskola felső tagozat - Hauptschule: HS

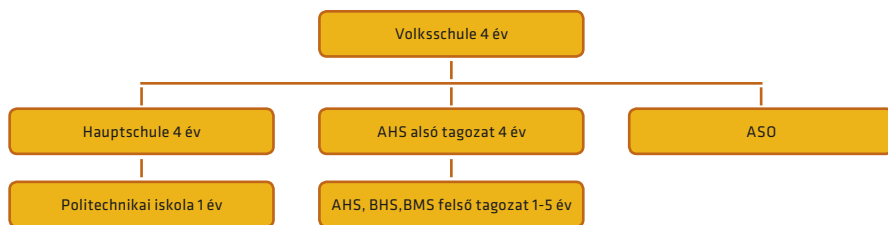
Politechnikai iskola – Polytechnische Schule: PTS

Általános gyógypedagógiai iskola – Allgemeine Sonderschule: ASO

Általános képzést nyújtó magasabb iskola - Allgemeinbildende Höhere Schule (Gymnasium): AHS

Szakképző iskola közép/felső tagozat - Berufsbildende Mittlere/Höhere Schule: BMS/ BHS

Az iskolaszervezet áttekintő ábrája

Volksschule: 4 osztály – Tanulmányok sikeres elvégzése: Éves- és záró bizonyítvány.

Összóraszám (1 – 4. osztály): 90

Hauptschule: 4 osztály – Tanulmányok sikeres elvégzése: Éves- és záró bizonyítvány

Összóraszám (1 - 4. osztály): 120

Politechnikai iskola: szakmai csoport a szakmai előkészítéshez, szakmai gyakorlati hetek, cégekkel való együttműködés

Tanulmányok sikeres elvégzése: Éves- és záró bizonyítvány.

Összóraszám hetenként: 32

³ Lásd bővebben: www.educorb.eu oldalon (Kiadványok menüpont alatt)

Általános gyógypedagógiai iskola: A speciális pedagógiai fejlesztési szükséglet megállapítása, egyéni tantervek, bekerülés az iskolakötelezettség kezdetével vagy a Volksschule-ből történő átirányítással vagy a Hauptschule-ből történő átirányítással.

A 8. évfolyam végén: Éves- és záróbizonyítvány

Végezetül: szakmai előkészítő év

Iskolalátogatás igény esetén több mint 9 évig lehetséges

— AUTONÓM LEHETŐSÉGEK (SÚLYPONTOK)

Volksschule: kreatív, zenei, nyelvi, stb. súlypont

Hauptschule: Pl. Zenei tagozatú Hauptschule, Sporttagozatú Hauptschule, Kreatív Hauptschule, Informatikai tagozatú Hauptschule, Nyelvi tagozatú Hauptschule (pl. angol munkanyelvű), Gazdasági tagozatú Hauptschule, stb.

Az átjárhatóságot (átlépés egy másik Volksschule-ba vagy Hauptschule-ba) meg kell őrizni.⁴

AZ ALSÓ-AUSZTRIAI ALAPFOKÚ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK FINANSZÍROZÁSA

— AZ ISKOLA FINANSZÍROZÁSA

Az iskolafenntartó az önkormányzat:

Saját iskolai költségvetés (éves költségvetés)

Épület építése és karbantartása (fűtés, világítás, takarítás, javítási munkák)

— A TANÍTÁS FINANSZÍROZÁSA

A fenntartó feladatai (önkormányzat):

- Tananyag biztosítása
- Audio-vizuális eszközök, számítógép, stb.
- A folyamatos működés finanszírozása (irodaszerek, másolási költségek, toner, stb.)
- További költségek (versenyek utazási költségei stb.)
- Fogyatékkal élő gyermekeket gondozó személyzet bére
- Tanítás előtti és utáni felületek

— AZ ISKOLA KÖLTSÉGVETÉSÉNEK FINANSZÍROZÁSA

1. Fejtkvóta alapján – önkormányzati hozzájárulás a tanulói létszám alapján történik (amikor az iskolába több településről járnak tanulók)
2. Tartományi hozzájárulás a rendkívüli kiadásokhoz (új épület emelése, vagy átépítés, szanálás esetén...)

⁴ Betekintést nyújt az interneten az Alsó-ausztriai Iskolai Kalauz. schulfuehrer.asn-noe.ac.at

__ PÓTLÓLAGOS FINANSZÍROZÁS AZ ISKOLA FELSZERELÉSÉHEZ, MŰKÖDTETÉSÉHEZ

- szponzorálás
- szülői munkaközösség
- iskolai rendezvények (ünnepélyek, színházi előadások...)

__ A PEDAGÓGUSBÉREK FINANSZÍROZÁSA

A tanárok bérét a tartomány finanszírozza (elszámolás) a tanulólétszám alapján. Ha egy tartomány több tanárt alkalmaz, mint amit az ún. állásbetöltési terv megenged, a különbözetet neki kell fedeznie

AZ ISKOLÁK FELVÉTELI KÖRZETE

__ ISKOLA FELVÉTELI KÖRZETE TANKÖTELEZETTSÉG SZERINT

__ ISKOLA FELVÉTELI KÖRZETE JOGOSULTSÁG SZERINT

Fontos a fejkvóta fizetése szempontjából

Felvételi körzet a tankötelezettség alapján: az önkormányzatok és az Alsó-ausztriai Tartomány közötti megállapodás alapján.

A gyerekek a lakóhelyük szerint kerülnek a tankötelezettség szerinti felvételi körzetükben található iskolába.

Felvételi körzet a jogosultság alapján: Ha van pl. olyan iskola, amelyik a sportra helyezi a hangsúlyt – „Sporttagozatos Hauptschule“:

A gyermek után a lakóhely szerinti önkormányzatnak kell fizetnie annak az önkormányzatnak, ahol a Sporttagozatos Hauptschule található

__ NEM ISKOLAI FELVÉTELI KÖRZET JOGOSULTSÁG ALAPJÁN

(ha az iskola nem a tankötelezettség szerinti felvételi körzetben található): pl. egy iskola, amely a zeneoktatásra helyezi a hangsúlyt – „Zenei tagozatos Hauptschule“ :

A felvételi körzeten kívüli iskolába járási kérelmet a lakóhely szerinti önkormányzat elutasíthatja és nem kell fizetnie.

AZ UTAZÓ TANÁRI HÁLÓZAT SZEREPÉNEK ÉS MŰKÖDTETÉSÉNEK TIPIKUS ESETEI ALSÓ-AUSZTRIÁBAN⁵

KIEGÉSZÍTŐ PEDAGÓGIAI SZOLGÁLTATÁSOK

1. Logopédia
 - Igényfelmérés
 - Beosztása a BSI-vel egyeztetve
 - Alkalmanként 1-2 gyermek tanítása a rendes oktatási idő alatt
 - Képzett logopédussal
2. Legaszténia⁶
 - Igényfelmérés (teszt)
 - Beosztása az Igazgatóság által
 - Tanítás tanfolyam keretében vagy a tanórába ágyazva
 - Olyan tanárok végzik, akik ilyen kiegészítő végzettséggel rendelkeznek
3. "Segédórák"
 - A Volks- és Hauptschule-ban speciális pedagógiai fejlesztési szükségletű tanulók számára, általában német és angol nyelvből ill. matematikából, 2 – 6 óra hetenként.
 - Többnyire kisegítő iskolai nevelők végzik.
4. Tanácsadó tanárok
 - Különleges, iskolai krízisszituációkra (magatartászavaros tanulók) kiképzett tanárok, jársonként 1-2 tanár. A tanácsadó tanárok fix órarenddel rendelkeznek az iskolájukban, amely azonban igény esetén bármikor módosítható.
 - Az Igazgatóság a járási iskolatanácsatók íremegatanárt. Tanácsadó beszélgetés az iskolai konfliktus megoldására, szükség esetén más pedagógiai szolgálatok bevonása.
5. Mediátorok
 - Munkáját a kötelező óraszám keretében vagy honorárium ellenében tanórán kívül végzi. Közvetítés konfliktusok esetén az iskolában, munka a tanárokkal, szülőkkel és diákokkal. Szükség esetén más pedagógiai szolgálatok bevonása.
6. Ergoterapeuták
 - Fogyatékoság esetén a motorika fejlesztése. Fizetés részben beteglapon keresztül. Hozzájárulások szociális intézményektől
7. Hitoktatók

⁵ Lásd bővebben: Friedrich Geiderer előadásanyaga, www.educorb.eu oldalon (Kiadványok menüpont alatt)

⁶ Olvasási nehézség.

8. Kézműves tanár
9. Iskolaorvosi szolgálat
 - Diákok éves orvosi vizsgálata, védőoltások beadása, gyógyászati témájú előadások tartása.
10. Gyermekek- és Ifjúságvédelmi Hivatal
 - Problémás családokból származó diákok gondozása, válsághelyzetekben együttműködés az iskolával.
 - Anyagi támogatás nyújtása a szociálisan rossz helyzetben lévő családoknak iskolai rendezvényeknél.

TANÁROK ISKOLÁKON ÁTNYÚLÓ ALKALMAZÁSA

Minden alsó-ausztriai tanárnak van egy törzsiskolája.
Néhány pedagógus más iskolákban is tanít (körzeti iskolák).

— A PEDAGÓGUS TÖRZSISKOLÁJA FELELŐS

- a személyi ügyekért, a foglalkoztatásért
 - a kötelező óraszámok ellátásáért
 - a pedagógus részvételéért az iskolai képzéseken, megbeszéléseken, stb.
- A pedagógus körzeti iskolája felelős az órabeosztásért.

OKTATÁS TÖBB ISKOLÁBAN

Hitoktató

Kézműves foglalkozás tanár

Tartalékállományban lévő tanár

Irodalomtanár, akinek a törzsiskolájában túl kevés órája van

Igénybevétele különböző típusú iskolákban is lehetséges

Pl.: Törzsiskola Hauptschule – 15 óra

6 további óra a Volkshule-ban vagy speciális iskolában

Kötelező óraszám = 21 óra

Útiköltség elszámolása a hónap végén a törzsiskola igazgatóságára

(A kilométer mindig a törzsiskolától kiindulva számítandó)

Az utazás általában saját gépkocsival történik

A hivatalosan megállapított kilométerpénz kerül kifizetésre (jelenleg⁷ 0,42 Euro/km)

⁷ 2008 novemberében.

– MAGYARORSZÁG

KI IS AZ AZ „UTAZÓ PEDAGÓGUS”?

A műhelymunkák során többféle közelítésből fókuszáltunk a szerepre.

Megpróbáltuk azonosítani, kivel is van dolgunk. Egy pedagógussal, aki kénytelen lakóhelyétől távol munkát vállalni? Valakivel, akinek egy perc nyugalma sincs, mert egyik intézményből rohan a másikba, ahol éppen becsengetnek, mire odaér? Akinek nem alakulhatnak ki tartós és szoros, mindkét fél számára biztonságot jelentő kapcsolatai tanítványjaival? Aki egy munkaszervezési kérdés?

Vagy egy pedagógus, aki lehetőséget kap arra, hogy tudását számtalan gyermekcsoporttal ossza meg? Egy speciális, pótolhatatlan szakember, aki nélkül egyszerre több intézmény válik munkaképtelenné? Egy értelmiségi, aki számos helyi kultúra között átjárni képes? Egy alkatánál és személyiségénél fogva nyitott ember, aki képes arra is, hogy több intézmény szervezeti kultúráját elfogadja?

Mindezek együtt. Neve azonban hivatalosan nem utazó pedagógus, hanem változó munkahelyen foglalkoztatott pedagógus munkavállaló.

A JOGSZABÁLYOK TÜKRÉBEN⁸

– A MUNKA TÖRVÉNYKÖNYVE SZABÁLYAI

- Az Mt. 76/C. § rögzíti, hogy a munkaviszony a felek megállapodása alapján állandó vagy változó munkahelyen történő munkavégzéssel jön létre.

– AZ ÁLLANDÓ MUNKAHELY MEGJELÖLÉSÉNEK ESETEI

- Állandó munkahely: a munkáltató meghatározott telephelyén
- Munkáltató telephelyén kívüli munkavégzés: ilyen munka lehet a gépkocsivezetés, a javítási, szerelési munkák ellátása, építőipari munkák. Ez esetben állandó munkavégzési helyként a munkáltató azon telephelyét kell megnevezni, ahonnan a munkavállaló a munkavégzéshez az utasítást kapja
- Távmunkavégzés: munkavégzési helyként azt a munkahelyet kell megjelölni, ahonnan az utasítást kapja

– VÁLTOZÓ MUNKAVÉGZÉS = „UTAZÓ PEDAGÓGUS”

Fogalma

A munkáltató különböző telephelyeire történő beosztás lehetőségét jelenti, azaz a tényleges munkavégzés konkrét helye mégis jól behatárolható.

Ez esetben a munkavállalót első munkavégzési helyéről - a 76. § (7)-(8) bekezdésének megfelelő alkalmazásával - tájékoztatni kell.

⁸ Dienes Renáta nyomán. További jogszabályok a foglalkoztatással kapcsolatban: www.educorb.eu oldalon (Kiadványok menüpont alatt)

A változó munkahelyre alkalmazott munkavállaló természetesen nem vitathatja a másik munkahelyre átirányítás szükségességét, illetve indokoltságát. A változó munkahely kikötése tehát feljogosítja a munkáltatót arra, hogy bármikor, bármennyi időre, indokolás nélkül átirányítsa a dolgozót a szerződésben kikötött munkahelyek valamelyikére. Ha a változó munkahelyre alkalmazott dolgozót a munkáltató átirányítja más telephelyre, illetve munkahelyre, mindez nem érintheti sem a dolgozó munkakörét, sem a személyi alappbérét.

A változó munkahelyre alkalmazott választott szakszervezeti tisztségviselő más munkahelyre való beosztásáról a megfelelő szakszervezeti szervezet előzetesen értesíteni kell. E munkajogi védelem irányadó az üzemi tanács tagjára azzal az eltéréssel, hogy a felettes szakszervezeti szervezet megillető jogosultságot az üzemi tanács gyakorolja [Mt. 28. § (1) bekezdés és 62. § (3) bekezdés].

— KIRENDELÉS (MT. 106. §)

- a szokásostól eltérő helyen történik a munkavégzés, de itt a munkavégzés másik munkáltatónál, annak irányítása alatt zajlik
- kirendelésnek az minősül, ha a munkáltatók között létrejött megállapodás alapján, a munkavállalót eredeti munkáltatója más munkáltatónál történő munkavégzésre kötelezi
- a kirendelésre ellenszolgáltatás nélkül kerül sor
- fontos, hogy a két munkáltató tulajdonosi kapcsolatban álljon egymással
 - hogy azonos tulajdonban lévő két munkáltató egymáshoz, vagy
 - a munkáltató a tulajdonában lévő másik munkáltatóhoz, vagy
 - mindkét munkáltató egy harmadik szervezethez kötődő tulajdoni viszonya alapján álljon kapcsolatban egymással

— A KÖZALKALMAZOTTI TÖRVÉNY RENDELKEZÉSEI A VÁLTOZÓ MUNKAHELY VONATKOZÁSÁBAN

- A változó munkahelyre vonatkozó rendelkezések a közalkalmazotti jogviszony esetében is alkalmazhatók, hiszen a közalkalmazottak esetében a Munka Törvénykönyvében foglalt rendelkezéseket a Kjt.-ben szabályozott eltérésekkel kell alkalmazni
- A Kjt. 21. § (3) bekezdése értelmében a kinevezésnek tartalmaznia kell a munkavégzés helyét, így változó munkaviszony esetén a munkáltató érintett telephelyeit
- Ha a munkavállaló munkaviszonya a törvénynél fogva közalkalmazotti jogviszonnyá alakult át, ez - eltérő kinevezés hiányában - nem érinti az eredeti munkaszerződésben megállapított feltételeket. Ehhez képest a munkavállaló (közalkalmazott) kinevezésének - a közalkalmazotti jogviszony esetén is lehetséges - változó munkahelyre vonatkozó kikötését érvényesnek kell tekinteni

__ A KÖZALKALMAZOTTI TÖRVÉNY RENDELKEZÉSEI A KIRENDELÉS TEKINTETÉBEN

A Kjt. a 44/A. § rögzíti, hogy a Munka Törvénykönyve 106. §-a (1) bekezdésének alkalmazásakor tulajdonosnak tekintendő a munkáltató fenntartója is, amely kezdeményezheti a közalkalmazott kirendelését.

A közalkalmazotti jogviszony tekintetében a Munka Törvénykönyve 106. §-ának az (1) bekezdése azzal az eltéréssel alkalmazandó, hogy a közalkalmazott kirendelésére akkor kerülhet sor, ha a kirendelés alapján a közalkalmazott az e törvény, vagy a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény hatálya alá tartozó munkáltatónál végez munkát.

AZ UTAZÓ PEDAGÓGUST KÖRÜLVEVŐ INTÉZMÉNYI MODELLEK, SZERVEZETI STRUKTÚRÁK

Az alábbi összefoglalóban bemutatjuk az utazó pedagógusok foglalkoztatáshoz elvezető utakat, vagy ahogy pontosabban és hivatalosabban nevezünk: annak rendszerkörnyezetét.

Érvényes, minden érdeklődő számára egységes megoldást nem kínálunk, mert minden intézmény, települési, mikro- és kistérségi helyzet és adottság más és más. Ennek megfelelően a fejezet első részében röviden összefoglaljuk azokat az általános érvényű, a hatályos jogszabályokból következő intézményfenntartói cselekvési lehetőségeket, amelyek segítenek az együttműködő szervezeti modellek kiépítésében.

__ AZ INTÉZMÉNYÁTSZERVEZÉST MEGALAPOZÓ FENNTARTÓI DÖNTÉSEK HÁTTERE

Az intézmények átszervezésének leggyakoribb háttere:

- A pénzügyi oldal – gyermeklétszám csökkenés, újabb intézmények megjelenése (nem önkormányzati szektor), központi finanszírozás változása, gazdaságosabb feladatellátás szervezése, mely függ az önkormányzati rendeletalkotástól, a bevételektől, a nem kötelező feladatok vállalásától stb.
- A szakmai oldal – a gyermek, illetve szülő igényeinek megfelelő pedagógiai módszerek biztosítása, a XXI. századi igényeknek való megfelelés, IKT eszközök, fejlesztő eszközök biztosítása, újítások szülői terhek növelése nélkül stb.
- A foglalkoztatási oldal – megfelelő szakmához – megfelelő végzettség, gyermeklétszámhoz igazodó alkalmazotti létszám, helyettesítési rendszer, munkaerő-gazdálkodási rendszer, hatékony foglalkoztatás kiépítése
- Fejlesztéspolitikai oldal: adott térségbe áramló, fejlesztési források által ösztönzött szervezeti változtatási kényszerek

__ AZ INTÉZMÉNYI STRUKTÚRA KIALAKÍTÁSÁHOZ KAPCSOLÓDÓ ALAPFOGALMAK

A feladatellátáshoz kapcsolódó intézményi alapfogalmak:

- Székhely: az alapító okiratban meghatározott, a közoktatási intézmény alaptevékenységének ellátását szolgáló feladatellátási hely, ahol a közoktatási intézmény képviseleti jogának gyakorlására jogosult vezető munkahelye található
- Telephely: az alapító okiratban meghatározott, a székhelyen kívül működő szervezeti egység (tagintézmény, kihelyezett osztály, csoport, műhely, gyakorlóhely, iroda, napközi, tanulószoba, konyha stb.) elhelyezését szolgáló feladatellátási hely
- Tagintézmény: a székhelyen kívül - azonos vagy más településen - működő - azonos vagy különböző feladatot ellátó - intézményegység, ha a székhelytől való távolság, a feladatok jellege miatt az irányítási, képviseleti feladatok a székhelyről nem vagy csak részben láthatók el
- Intézményegység: az a szervezeti egység, amelyik a közoktatási intézmény, többcélú intézmény alapfeladatát (például óvodai nevelés, iskolai oktatás, kollégiumi nevelés, nevelési tanácsadás, könyvtári szolgáltatás) látja el.
- Feladatellátási hely: a közoktatási intézmény feladatainak ellátását szolgáló hely, az alapító okiratban feltüntetett épület, postai cím, mely lehet székhely, illetve telephely
- Szervezeti egység: adott feladat ellátásához szükséges igazgatási tevékenység kifejtését biztosító keret egysége

__ AZ INTÉZMÉNYTÍPUSOK

Kt. 20. § (1) bekezdés szerint

- óvoda
- általános iskola
- szakiskola
- gimnázium, szakközépiskola (együtt: középiskola)
- alapfokú művészetoktatási intézmény
- gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény
- diákotthon és kollégium

Többcélú intézmények (Kt. 33. §):

- egységes iskola – 1 nevelőtestület, 1 helyi tanterv
- összetett iskola – 1 nevelőtestület, több helyi tanterv
- közös igazgatású közoktatási intézmény – önálló intézményegységek, külön helyi tanterv
- általános művelődési központ – önálló intézményegységek, külön helyi tanterv
- egységes gyógypedagógiai, konduktív-pedagógiai módszertani intézmény

- egységes pedagógiai szakszolgálatot ellátó intézmény
- egységes óvoda-bölcsőde

A Kt. 33. § (7) bekezdés értelmében a többcélú intézményben egy szervezeti és működési szabályzatot, pedagógiai programot, házirendet, intézményi minőségirányítási programot, az általános művelődési központban egy pedagógiai művelődési programot kell készíteni.

__ AZ INTÉZMÉNYÁTSZERVEZÉST KÖVETŐ INTÉZMÉNYI STRUKTÚRA KIALAKÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ DOKUMENTUMOK

Alapító okirat (Kt. 37. § (5) bekezdés)

Meghatározza az intézmény

- típusát
- minden alaptevékenységét
- kiegészítő, a működtetéssel együtt járó tevékenységeit (üzemviteli, gazdálkodási feladatok)
- a feladatok ellátását szolgáló vagyonát, a vagyon feletti rendelkezés jogát, gazdálkodással összefüggő jogosítványokat

Tartalmazza az alapfeladatok ellátására szolgáló feladatellátási helyeket:

- székhely
- telephely(ek) – tagintézmény, tagozat stb.

Feladatellátási helyek:

Szervezeti és működési szabályzat: (Kt. 40. §, 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 4. §)

- Meghatározza a felépítést, a szervezeti egységek megnevezését, azok feladatait
- Az egyes szervezeti egységek kapcsolatait
- Nyitvatartási idő rendezése – a gyermekek benntartózkodásának ideje – a vezetők benntartózkodási rendje
- A tagintézménnyel való kapcsolattartás rendje:
 - vezetők közötti kapcsolattartás
 - a „rész” nevelőtestület jogosítványai
 - az egyes érdekképviseltek működésének rendezése
- A vezetők közötti feladatmegosztás – általános helyettes, ki, miért felelős -
- A helyettesítés rendjét – rendezzi a viszonyokat az intézményvezető akadályoztatása esetén stb.

Példa az intézményi struktúra kialakítására a szervezeti egységek tekintetében:

Házirend (Kt. 40. §, 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 4/A. §)

- A jogszabályokban meghatározott jogok és kötelezettségek gyakorlása
- A tanulói jogviszonyból, kollégiumi tagsági viszonyból eredő jogok és kötelezettségek meghatározása
- Tanulói munkarend, tanórai és tanórán kívüli foglalkozások rendje,
- Eszközök, helyiségek használati rendje stb.

Minőségirányítási program (Kt. 40. §)

Az intézmény feladatainak hatékony, törvényes és szakszerű végrehajtásának bemutatása:

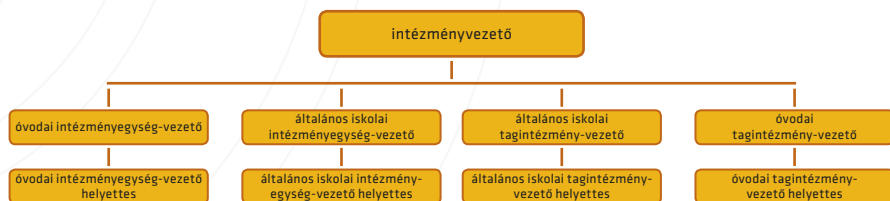
- Pedagógusok teljesítményértékelésének szempontjai, stb.

Nevelési-, illetve pedagógiai program (Kt. 44-51. §)

- Összehangolt egységes pedagógiai program, egy vagy több helyi tanterv
- Többcélú intézmények esetén a továbbhaladás feltételeinek meghatározása stb.

— ÁLTALÁNOS SZERVEZETI MODELLEK

Az alábbiakban néhány szervezeti modellt mutatunk be a vezetési és szervezeti struktúra oldaláról. A modellek klasszikusnak tekinthetők abból a szempontból, hogy azokban mind intézményegységek, mind tagintézmények megjelennek, vezetési szempontból még átlátható struktúrát mutatnak be úgy, hogy az intézmény- és vezetőség nem túl-méretezett.

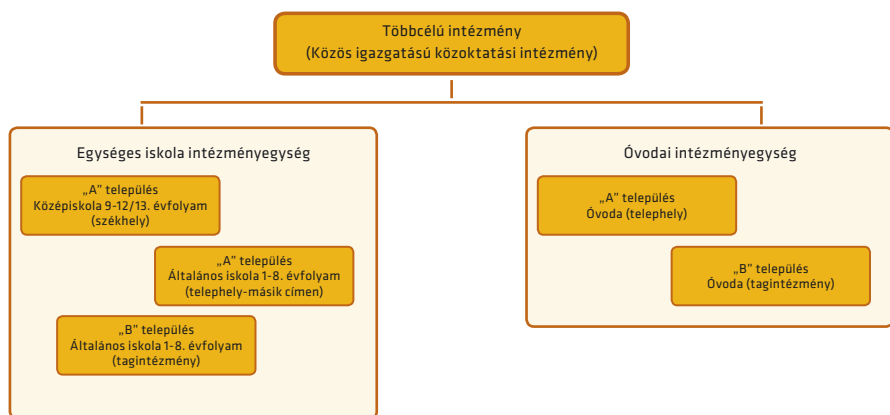

Az intézményegység-vezető, illetve tagintézmény-vezetők közötti viszonyt az intézmény szervezeti és működési szabályzatának kell rögzítenie, ezért e tekintetben további modelleket nem tartalmaz a módszertani segédlet, hiszen a vezetők számát a fenntartó határozza meg, a közöttük lévő viszonyt pedig az intézmény helyi ügyeként kell kezelni és kialakítani.

A fenntartó döntésétől függően az intézményvezető természetesen elláthat intézményegység-vezetői feladatokat, ugyanakkor mentesíthető a közoktatási törvényben meghatározott kötelező óraszámok megtartása alól is.

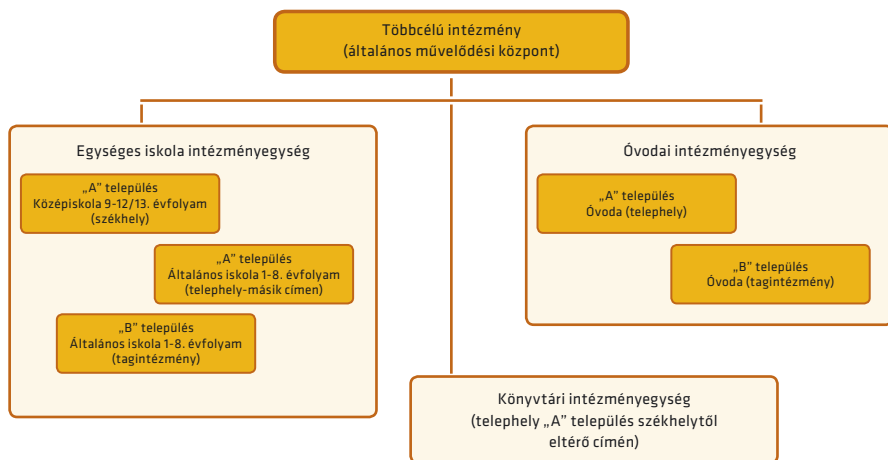
A szervezeti struktúra oldaláról tekintve, ha a közoktatási intézmény több településen, és több feladatellátási helyen működik, továbbá több közoktatási intézményi feladatot is biztosít, mint többcélú intézmény, az alábbi modell bemutatja az intézményegységek kialakításának lehetőségét. Modellünkben szerepel a pályázati program szempontjából preferált egységes iskolai intézményegység is.

A modell alapján e többcélú intézmény kettő intézményegységgel működik úgy (egységes iskolai intézményegység, illetve óvodai intézményegység működik), hogy az 5 feladatellátási helyből kettő tagintézményként funkcionál. Ebben az esetben, az intézményegységek, tagintézmények száma összesen négy.

Egységes pedagógiai program

A bemutatott modell általános művelődési központtá történő bővítéséhez az alábbi modellábra nyújthat további segítséget. Ez az intézmény hat feladatellátási helyen működik, amelyből szintén két feladatellátási hely tagintézményként funkcionál, illetve az intézmény három szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységgel rendelkezik (egységes iskolai intézményegység, óvodai intézményegység, könyvtári intézményegység). Ennek a bővítésnek köszönhetően az intézményegységek, tagintézmények száma összesen ötre bővül. A szervezeti struktúrát az alábbi modell szemlélteti:

Pedagógiai-művelődési program

__ AZ INTÉZMÉNYI TÁRSULÁS

Szükséges áttekintenünk a két vagy több önkormányzat által kötött megállapodások legfontosabb szabályait és az ehhez kapcsolódó modelleket egy vagy több intézmény közös alapítására, fenntartására és fejlesztésére.

Társulási megállapodás típusok (1997. évi CXXXV. törvény alapján = Ttv.):

- Két vagy több önkormányzat megbízási megállapodást köt egymással (Ttv. 7. §)
- Két vagy több önkormányzat megállapodást köthet közös feladat ellátására, egy közoktatási intézmény fenntartására (Ttv. 8. §)
- Két vagy több önkormányzat megállapodást köthet közös feladat ellátására, egy közoktatási intézmény fenntartása, s az önkormányzatok közös döntéshozó szervezet hoznak létre, mely a társulási tanács (Ttv. 9. §)
- Két vagy több önkormányzat köthet megállapodást közös feladat ellátására, egy közoktatási intézmény közös fenntartására, mely társulás jogi személyiséggel rendelkező társulás (Ttv. 16. §)

AZ INTÉZMÉNYI TÁRSULÁSI MEGÁLLAPODÁSOK FŐBB TARTALMI ELEMEI

A MEGÁLLAPODÁS TARTALMAI ELEMEI A TÁRSULÁSI MEGÁLLAPODÁS TÍPUSA SZERINT VÁLTOZHATNAK, A KÖZÖS ELEMEK AZONBAN INTÉZMÉNYFENNTARTÁS ESETÉN AZ ALÁBBIAK LEHETNEK:

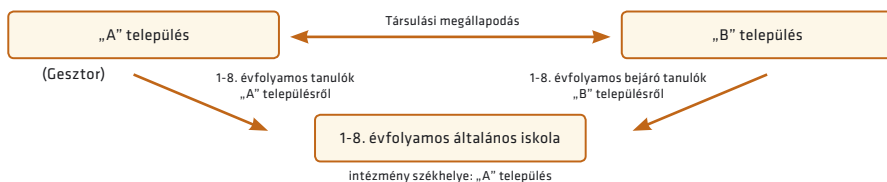
- A társulási megállapodás típusa
- Adatok: társulás neve, székhelye, tagok neve, székhelye, közösen fenntartott intézmény neve, székhelye, tevékenysége, ellátási körzete, működési körzete, egyéb közösen ellátott feladat
- A társulás időtartama
- A feladat- és hatáskörrel megbízott önkormányzat (gesztor) jogosítványai
- A tagönkormányzatok képviselő-testületei minősített többségű döntést hoznak:
 - a társulási megállapodás jóváhagyása
 - módosítása, megszüntetése
 - a társuláshoz történő csatlakozáshoz való hozzájárulás
 - a társulási megállapodás év közbeni felmondása
- A közoktatási intézmény közös fenntartása esetén, a tagönkormányzatok képviselő-testületei egyetértésben döntenek az alábbiakról pl:
 - az intézmény költségvetését érintő döntések
 - intézményben foglalkoztatottak létszámkerete
 - intézményvezető kinevezése, felmentése, fegyelmi eljárás megindítása, fegyelmi büntetés kiszabása, állásból való felfüggesztés
 - intézmény gazdálkodási jogkörének, átszervezésének, megszüntetésének, tevékenységi körének módosítása, nevének megállapítása
 - adott tanévben indítható csoportok, osztályok száma, a maximális létszámtól való eltérés engedélyezése
 - intézmény SZMSZ-ének, minőségirányítási programjának, nevelési, illetve pedagógiai programjának, házirendjének elfogadása
- Költségek viselésének aránya (gyermeklétszám/lakosságszám arányos), teljesítés feltételeinek részletezése (határidő, inkasszó), fejlesztési célú kiadásokhoz való hozzájárulás (pl. önerő), önkormányzati tulajdonok, használati jogok, társulásba bevitt vagyon
- A társuláshoz való csatlakozás és a megállapodás felmondásának részletes szabályai

- Társulás ellenőrzésének rendje (célszerűségi, gazdasági, törvényességi szempontból), működéshez kapcsolódó beszámoló, a közösen fenntartott intézmény ellenőrzése
- Intézményvezető alkalmazásának feltételei
- Társulási megállapodás hatálya

KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYT FENNTARTÓ TÁRSULÁSOK MEGVALÓSULÁSÁNAK ESETEI

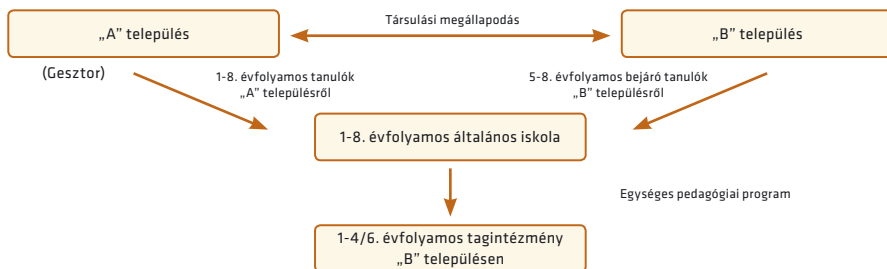
_ AZ INTÉZMÉNYI TÁRSULÁS GYAKORLATI MEGVALÓSULÁSÁNAK ESETEI I.

A társult önkormányzatok egy településen működő 1-8. évfolyamos intézményt tartanak fenn közösen.

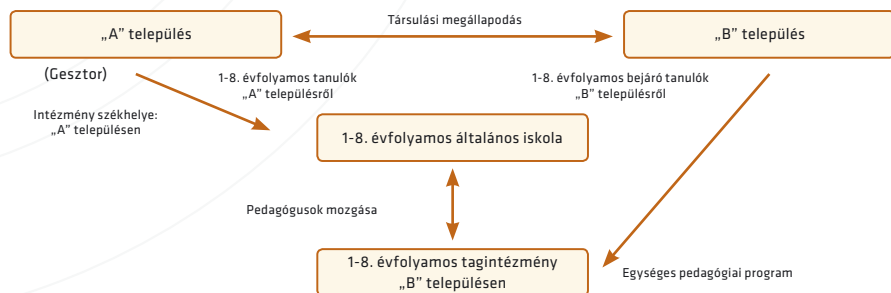
_ AZ INTÉZMÉNYI TÁRSULÁS GYAKORLATI MEGVALÓSULÁSÁNAK ESETEI II.

A társult önkormányzatok közül az egyik településen az 1-4. évfolyam tagintézményeként működik míg az 5-8. évfolyam az intézmény társulás székhelyintézményének 1-8. évfolyamos általános iskolájába jár.

__ AZ INTÉZMÉNYI TÁRSULÁS GYAKORLATI MEGVALÓSULÁSÁNAK ESETEI III.

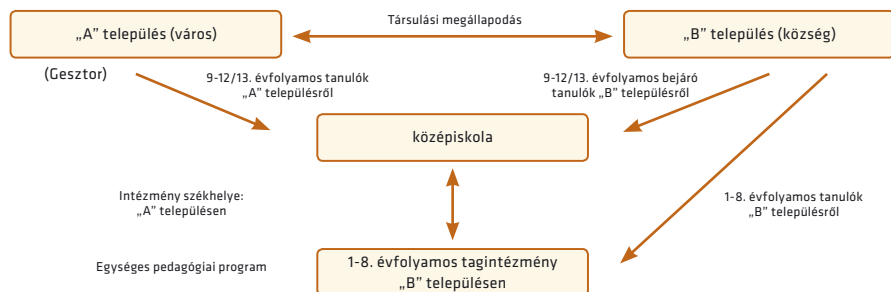
A társult települések mindegyikén helyben marad az 1-8. évfolyam, melyek közül az egyik intézmény tagintézmény, a másik székhelyintézmény szerepét tölti be. Itt a pedagógusok foglalkoztatása közös.

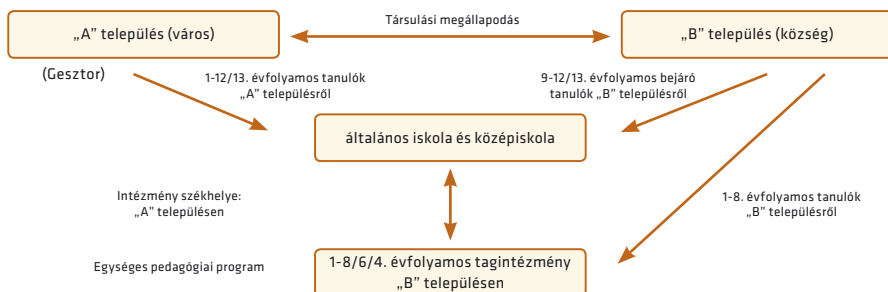
__ AZ INTÉZMÉNYI TÁRSULÁS GYAKORLATI MEGVALÓSULÁSÁNAK ESETEI IV.

Az intézményi társulásban egy községi általános iskola egy városi középfokú/12 évfolyamos tagintézmény működik („egységes iskola”)

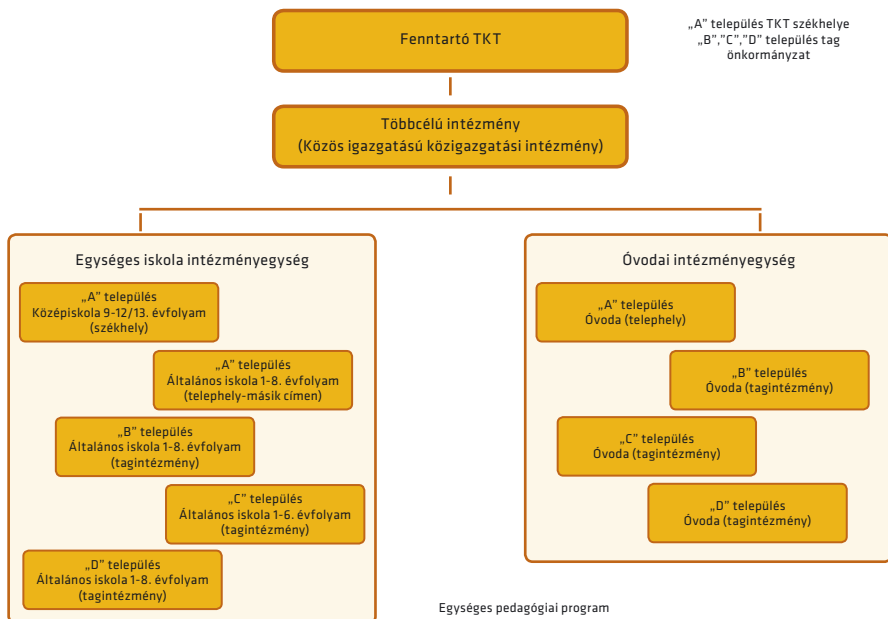
a) Egy községi általános iskola egy városi középfokú intézmény tagintézménye

b) Egy községi általános iskola egy városi többcélú közoktatási intézmény tagintézménye

Amennyiben a Többcélú Kistérségi Társulás a fenntartója egy sokszereplős, több településen működő intézménynek, szervezeti modellje az alábbiak szerint alakulhat:

A VÁLTOZÓ MUNKAHELYEN TÖRTÉNŐ FOGLALKOZTATÁS AZ INTÉZMÉNYEK HÉTKÖZNAP- JAIBAN – NYUGAT-, ÉS DÉL-DUNÁNTÚLI JÓ MINTÁK, JÓ GYAKORLATOK

Ha elszakadunk a jogszabályok szigorú és zárt világától, azt tapasztaljuk, hogy a közoktatási intézmények hétköznapjaiban egyre erőteljesebben jelen van a változó helyen történő munkavégzés, a pedagógusok mozgása a közoktatási rendszerben.

GYŐRÚJBARÁT⁹

„Elengedhetetlen a szakemberek együttműködése.”

Győr közvetlen közelében, a csaknem 6000 fős Győrújbaráton, a II. Rákóczi Ferenc ÁMK-ban járunk.

„2007-ben alakult meg az ÁMK négy intézményegységgel. Az egyik intézményegység az egységes pedagógiai szakszolgálat lett. A magyar törvényi szabályozás szerint a települések fenntarthatnak nem helyi ellátási kötelezettségbe tartozó feladatokat ellátó intézményeket is. Az önkormányzatnak a törekvése az volt, hogy **minél jobban működtethető, minél eredményesebb intézményi portfóliót** tudjon kialakítani.

Nem önálló szakszolgálat lettünk, hanem egy intézményegység az ÁMK-ban, közös „összefésült programokkal”, amelyekhez minden intézményegység hozzáadta a maga részét. Számos problémával kellett szembenézni az elmúlt időszakban. Neuralgikus pont például, hogy az ÁMK igazgatója milyen koncepciót képvisel, mennyire adja meg az intézményegység-vezetők szakmai önállóságát. A „leginkább önálló programunk” az évente elkészítendő munkatervünk, amely tartalmazza a működési tervünket, a fejlesztési tervünket (személyi feltételek, továbbképzési feltételek, tárgyi feltételek), pedagógiai tervünket (céljainkat, feladatainkat), a szakszolgálatunkban folyó munka általános feladatait, eljárásait és a határidős feladatokat.

— AZ INTÉZMÉNY INTÉZMÉNYEGYSÉGEI¹⁰

- II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola
- Pityang Napközi Otthonos Óvoda
- Művelődési Ház és Községi Könyvtár
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálat

⁹ Közönséget mondunk Kozma Szabolcsnak, a győrújbaráti II. Rákóczi Ferenc ÁMK Egységes Pedagógiai Szakszolgálat vezetőjének, aki a fejezet elkészítésében igen értékes segítséget nyújtott.

¹⁰ Mind itt, mind a következő jó minta bemutatásakor csak a téma szempontjából releváns alapító okirati elemeket emeljük ki abból a célból, hogy a tanulmányt forgatók képet kapjanak az intézményekben folyó munka legalapvetőbb ismérveiről.

__ AZ INTÉZMÉNY ALAPÍTÁSA, FENNTARTÁSA, IRÁNYÍTÁSA

Győrújbarát Község Önkormányzata Képviselőtestülete a helyi önkormányzatokról szóló többszörösen módosított 1990. évi LXV. törvény 9. § (4) bekezdése az államháztartásról szóló, többszörösen módosított 1992. évi XXXVIII. Törvény 88. § és 96. § (1), (2) bekezdése a közoktatásról szóló többszörösen módosított 1993. évi LXXIX. Törvény 37.§ (5) bekezdése 90. § (1) bekezdése és a 102. § (2) bekezdése az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998./XII. 30./ Kormányrendelet alapján a közoktatásról szóló, többszörösen módosított **1993. évi LXXIX. törvény 86. §-ában meghatározott ellátási kötelezettség teljesítése** érdekében alkotta az intézmény alapító okiratát, melynek alapján megalakult a **II. Rákóczi Ferenc ÁMK**.

__ AZ INTÉZMÉNY MŰKÖDÉSI TERÜLETE

Győrújbarát község közigazgatási területe
Győr-Moson-Sopron megye

__ AZ INTÉZMÉNY FENNTARTÓJA

Győrújbarát Község Önkormányzata

__ AZ INTÉZMÉNY TÍPUSA

Többcélú helyi önkormányzati fenntartású nevelő-oktatói intézmény, ezen belül a közoktatásról szóló törvény 33. § (5) bekezdésében meghatározott általános művelődési központ (óvoda, általános iskola, köz-művelődés, egységes pedagógiai szakszolgálat).

__ ALAPFELADATA SZAKFELADAT SZERINTI MEGJELŐLÉSEL

80111-5 Óvodai nevelés, iskolai életmódra felkészítés, amely a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik; ellátja a gyermek hároméves korától a gyermekek napközbeni ellátásával kapcsolatos feladatokat is.

80121-4 Nappali rendszerű, általános műveltséget megalapozó iskolai oktatás.

Az általános iskolai alapfokú nevelés-oktatás a tanulót érdeklődésének, képességének megfelelően felkészíti a középiskolai, illetve szakiskolai továbbtanulásra, valamint a társadalomba való beilleszkedésre.

80511-3 Napközi otthoni és tanulószobai ellátás.

55232-3 Iskolai intézményi étkeztetés

80521-2 Egységes Pedagógiai Szakszolgáltatás 3-18 éves korig

92312-7 Iskolai és községi könyvtári feladatok ellátása

92181-5 Települési közművelődési feladatok végzése

— PITYPANG NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA

Az óvoda élén intézményegység-vezető áll, akinek munkáját két telephelyvezető segíti. Akadályoztatása esetén a telephelyvezetők közül az ÁMK igazgatója által megnevezett és dokumentált személy veszi át a vezetői funkciókat. Azokban az ügyekben, amelyek kizárólag az óvodát érintik, az intézményegység nevelőtestülete gyakorolja a döntési és véleményezési jogokat.

Feladata az integráción belül

A pedagógiai munka folyamatos fejlesztésével a nevelési programjában meghatározottak szerint, a szülőkkel együttműködve biztosítja a 3-7 éves korosztály nevelését. Korszerű színvonalon gondoskodik az óvodás korú gyermekek személyiségének fejlesztéséről.

Gondoskodik a fejlődésben elmaradt gyermekek felzárkóztatásáról, a gyermekvédelemmel összefüggő feladatok ellátásáról szükség esetén az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel karöltve. Az ÁMK intézményegységeivel közösen keresik az intézményegységek közötti integráció legmegvalósíthatóbb útját.

— II. RÁKÓCZI FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA

Az iskola élén intézményegység-vezető áll, akinek munkáját egy helyettes segíti. Azokban az ügyekben, amelyek kizárólag az iskolát érintik, az intézményegység nevelőtestülete gyakorolja a döntési és véleményezési jogokat. Az iskolában - az intézményegység-vezető közvetlen irányítása mellett - egy iskolatitkár működik.

Feladata az integráción belül

Pedagógiai programja szerint biztosítja a 6 éves kortól - tankötelezettségi korig a gyerekek/tanulók korszerű nevelését, képzését, művelődését a családdal való szoros együttműködéssel. Sokoldalú tevékenységgel megteremti a közéleti nevelés lehetőségeit az intézményi demokrácia formáinak felhasználásával.

Feltárja az óvoda és az iskola egymásra épülésének módjait, folytatja az óvoda felzárkóztató tevékenységét, gondoskodik a tehetségek fejlesztéséről, és a tanulók képességének maximális kibontakoztatásáról.

Részleges integrációban neveli a tanulásban akadályozott tanulókat a szakszolgálat gyógypedagógusa segítségével

Ellátja a gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő feladatokat, felkészíti a tanulókat a továbbtanulásra, szükség esetén az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei segítségével.

EGYSÉGES PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT

A szakszolgálat élén intézményegység-vezető áll. Azokban az ügyekben, amelyek kizárólag az Egységes Pedagógia Szakszolgálatot érintik, az intézményegység nevelőtestülete gyakorolja a döntési és véleményezési jogokat.

Feladata az integráción belül

- Nevelési tanácsadás gyermekek, tanulók, pedagógusok, szülők számára
- Komplex módszerekkel történő vizsgálatot végez a beilleszkedési, tanulási és egyéb zavarokkal küszködő gyermekeknél és fiataloknál
- Kontrollvizsgálatokkal ellenőrzi az eredményességet és meghatározza a további feladatokat
- Az óvoda, vagy a szülő kérésére iskolaérettségi vizsgálatokat végez
- Megszervezi a logopédiai ellátást
- Továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadást működtet
- Szükség esetén gyógytestnevelést biztosít a 3-18 éves korosztály részére
- Szakvéleményt ad a szülő, illetve az óvoda kérésére a tanköteles korú gyermek fejlettségéről, ennek alapján javaslatot tesz a differenciált beiskolázásra
- SNI gyermekeknek/tanulóknak a Kt.-ben előírt időkeretben rehabilitációs-rehabilitációs órák tartása
- Képesség és tehetségvizsgálattal és gondozással segíti a differenciált személyiségfejlesztést
- Közreműködik - véleményadással, előadások tartásával, - a korszerű pedagógiai ismeretterjesztésben
- Feladatainak ellátása érdekében együttműködik a nevelési-oktatási és egészségügyi intézményekkel, a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal, stb.

— A KÜLÖNLEGES GONDOZÁST IGÉNYLŐK NEVELÉSE ÉS OKTATÁSA, A KÜLÖNBÖZŐ SZAKEMBEREK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

Négy év kemény munkája kellett ahhoz, hogy megvalósuljon a funkcionális integráció, amely azóta is működik. Minden évben egy kicsivel több időt töltöttünk el az általános iskola falai között, hogy a többségi iskola pedagógusai és tanulói lehetőséget kapjanak arra, hogy megismerjenek és elfogadjanak minket. Természetesen nekünk is alkalmazkodnunk kellett, de ez így volt helyes. A gyógypedagógia módszertani kultúráját a többségi oktatás meglehetősen merev, teljesítményorientált rendszerébe igen nehéz volt becsempészni. Mivel a készsége tárgyakat már nem én tanítottam, több időm maradt a tanulási problémákkal küzdő ép intellektusú gyermekek terápiás foglalkozásaira is. A kollégákkal és a szülők egy jóval szélesebb rétegével is szorosabbá válhatott a kapcsolat. Egyszerűen elfogadták azt, hogy egy gyógypedagógus is a nevelőtestület teljes értékű tagja. Mind az alsós, mind a felsős munkaközösségnek tagja lettem. Több bemutató foglalkozást tartottam a „más fogyatékos” (majd SNI) tanulókból álló csoportjaimmal a többségi kollégák számára. Talán ennek is köszönhetően nyelv- és beszédművelő és tanulásban akadályozottak pedagógiája szakokra is jelentkeztek a kollégáim.

Létrehoztuk a **fejlesztőpedagógiai munkaközösséget**, amelynek természetesen nemcsak azok lehettek a tagjai, akik gyógypedagógiai szakterülettel rendelkeztek. A pedagógiai programba is egyre több elem került a gyógypedagógiai munkából. Ilyen volt például az integrált nevelés vagy a fejlesztő foglalkozások rendszere. Sikerült a pedagógusértékelési rendszerben is változásokat eszközölni, amelyek már „speciális gyógypedagógiai elemeket” tartalmaztak, lehetőséget adva ezzel a gyógypedagógia munka elismerésének. A minőségirányítási folyamatban az iskolai önértékelésnél az intézmény erősségeihez került a fejlesztőpedagógiai munkaközösség.

— EGYSÉGES PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT- A JELEN

Napjaink átalakuló önkormányzati, helyi közigazgatási rendszerében fontos társadalmi, pedagógiai funkciót töltenek be az egységes pedagógiai szakszolgálatok.

A közoktatási törvény 2003. évi módosítása új pályára igyekszik állítani a magyar közoktatást, amelynek célja a társadalmi egyenlőség növelése, az élethosszig tartó tanulásra való képesség tétel és a tanulói túlterheltség csökkentése. Ezekkel a törekvésekkel azonosulva hoztuk létre 2007. augusztusában egységes pedagógiai szakszolgálatunkat, mely az ÁMK egyik intézményegységeként működik. Szakszolgálatunk feladatellátásához tartozik még a logopédiai ellátás, a gyógytestnevelés, a továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadás is, de most csak a sajátos nevelési igényű illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek ellátását mutatnám be.

A Ktv 33.§ (11) szerint részt vehetünk az utazó szakemberhálózat működésében, a többi gyermekkel, tanulóval együtt azonos óvodai csoportban, iskolai osztályban, nevelésben-oktatásban részt vevő SNI gyermekek, tanulók ellátásában.

Azok a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján tanulásban akadályozottak, vagy a megismerő funkciók

illetve viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető, illetve vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdenek az intézmény alaptevékenysége által az óvodai nevelés vagy a nappali rendszerű általános iskolai oktatás során integrált keretek között a szakszolgálatunk szakemberei segítségével különleges gondozásban részesülnek.

Az a célunk, hogy ezek a gyerekek/tanulók valóban az állapotuknak, helyzetüknek megfelelő foglalkozást, oktatást kapják. Ezt a feladatellátást azért is tartottam kiemelten fontosnak, mert az integrált nevelés rendszere komoly hagyományokkal rendelkezett már az ÁMK megalakulása előtt is.

Az **óvodai intézményegységben** folyó gyógy- és fejlesztőpedagógiai munka célja az eltérő fejlődési ütemű gyerekek megfelelő integrációja. Egészséges integráció s nem a hideg integráció a célunk. Az egészséges integráció számunkra az, amikor a gyógypedagógus/fejlesztőpedagógus külön órakeretben speciális módszerekkel és eszközökkel fejleszti az elmaradt részterületeket. Az óvodapedagógus, pedig a módszerekből átveszi mindazt, amit a lehetőségekhez képest az óvodai élet folyamatában alkalmazni tud.

Kettejük kooperatív munkája az, ami igazán fejleszti a gyermeket.

Kiemelkedően fontosnak tartjuk a megelőzés, a minél korábbi időszakban megkezdett fejlesztés érdekében a gyermekek képességtérületeinek – testi, szociális, kommunikációs, kognitív - folyamatos vizsgálatát, nyomon követését. Ennek érdekében már az óvodába lépés pillanatától - akár 3 éves kortól - felvállaljuk intézményünk Nevelési Tanácsadója vagy a Szakértői Bizottság Szakvéleménye alapján gyermekeink fejlesztését, szakszolgálatunk szakembereinek segítségével.

Óvodai intézményegységünk **a szakszolgálat gyógypedagógusainak segítségével** felvállalja a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését. Jelenleg 16 SNI óvodás gyermeket látunk el.

Ezekre, a foglalkozásokra heti rendszerességgel kerül sor a jogszabályok betartásával.

A speciális foglalkozások egyéni vagy mikrocsoportos formában egyéni fejlesztési terv alapján történnek.

Fontos feladatunk az, hogy gyermekeink képességeinek legoptimálisabb készültségi szintre hozásával felkészítsük őket az iskolába lépésre.

Az **iskolai intézményegységben** folyó gyógypedagógiai/fejlesztőpedagógiai munka célja az eltérő fejlődési ütemű gyermekek egészséges integrációja. Ez azt jelenti, hogy nem csak a gyógypedagógus/fejlesztőpedagógus foglalkozik elszigetelten a tanulókkal, hanem a tanítókkal, tanárokkal közösen egyenrangú partneri kapcsolatban. Egyéni feladatadással, hosszabb időfaktorral, több magyarázattal, segédeszközök használatának biztosításával elérhetjük a megfelelő eredményt.

A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető, illetve vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő tanulóink ellátása a törvényben meghatározott feltételek biztosításával történik. A csoportalkotás fő szempontja a probléma specifikussága, az optimális önmagukhoz képest lehetséges egyenletes fejlődés megteremtése. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulóink is a jogszabályban meghatározott keretek között kapnak megsegítést. Ez nemcsak a fejlesztő foglalkozások egyéni fejlesztési terv szerinti megszervezésére, hanem szükség esetén az értékelés és minősítés alóli felmentés javaslatára is vonatkozik.

A tanulásban akadályozott tanulók részleges integrált nevelése azt jelenti, hogy a tanuló a kötelező rehabilitációs foglalkozásokon kívül a közismereti tárgyakat a tanulásban akadályozottak számára készült helyi tanterv szerint, az annak megfelelő tankönyvek és segédanyagok segítségével, **gyógypedagógus szakember irányítása mellett tanulják és a készségtárgyakon keresztül valósul meg az integrált nevelés.** Rendkívül fontos az osztályfőnök elfogadó attitűdje, ez lényeges eleme a kívánt szocializációs folyamatnak. Szülőkkal, kollégákkal a folyamatos kapcsolattartás rendkívül fontos. A különböző fajtájú tanulási problémák nem teszik lehetővé egy tanmenet alkalmazását, így a rendelkezésünkre álló diagnosztikai eredmények, Nevelési Tanácsadónk (N. T.), az intézmény pszichológusa, a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, szakvéleménye, a gyermekorvos, és saját vizsgálati eredményeink, tapasztalataink és a gyermek problémájának specifikussága alapján egyéni fejlesztési tervek alapján dolgozunk. Célunk, hogy a tanulási nehézségekkel küzdő tanulókat segítsük abban, hogy harmonikus, egészséges lelkületű személyiséggé válhassanak.

A szakszolgálat létrejöttkor **a pedagógusok feladatai is specializálódtak.** Feladataink és tevékenységeink megszervezésénél előtérbe helyeztük a gyógypedagógia sajátosságait. A következő alapvető követelményeknek igyekeztünk megfelelni:

- A nevelő-oktató munka tervezésénél szűréseket, vizsgálatokat végzünk, pontos diagnózisokat állítunk fel
- Kijelöljük a fejlesztés menetét és egyéni fejlesztési terveket készítünk
- Segítjük a többségi pedagógusokat (óvónőket, tanítókat, tanárokat) napi szakmai tevékenységükben
- Segítünk a tankönyvek és a segédanyagok (feladatlapok, fejlesztő kiadványok, számítógépes oktatóprogramok) kiválasztásában
- A tanulásszervezés, tanulásirányítás folyamatában a sajátos nevelési igényű gyermekeket tervszerű egyéni fejlesztési program szerint fejlesztjük
- A tanórai tevékenykedtetésre és azok módszereire javaslatot teszünk
- Az értékelési folyamatban szoros kapcsolatot tartunk fenn a tanulót értékelő pedagógussal
- A gyermekek adottságai, képességei szerint határozzuk meg az elvárható követelményeket. Javaslatot teszünk a minősítés és értékelés alóli felmentésre

Sajnos, nálunk is megfigyelhető, hogy a többségi pedagógusok egy része mereven elzárkózik az integrált nevelés minden formájától.

Számunkra az eredményesség azt jelenti, hogy a tanulásban akadályozott tanulók a számukra készült tanterv követelményeit képességeiknek megfelelő szinten, folyamatosan fejlődve tudják teljesíteni.

A tanulási zavarral küzdő tanulók a terápiás módszerek alkalmazásával képesek a tantárgyi követelményeket teljesíteni. Tantárgyi kompetenciájuk kialakul.

A BTM-es gyerekek a fejlesztési terv követelményeit képességeiknek megfelelő szinten, folyamatosan fejlődve teljesítik.

A vizsgálatok eredményei számszerűségben és tendenciában összhangot mutatnak a félévi és az év végi minősítéssel.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a tanulók fejlődését, ha kell, módosítjuk a módszere-

ket, növeljük a ráfordított időt. Speciális terápiára irányítjuk a rászoruló gyerekeket. A felzárkóztatásra szoruló gyermekek eredményesebb fejlesztése érdekében szakmai segítséget nyújtunk a többségi pedagógusoknak és az óvodapedagógusoknak. Bemutató foglalkozásokat szervezünk intézményegységen belül és azon kívül is. Szakmai előadásokat tartunk intézményi, megyei, regionális és országos szinten is. Mivel korábban is nagy hangsúlyt fektettünk a továbbképzéseken való részvételre, ezért a szakszolgálat munkatársai közül szinte mindenki rendelkezik valamilyen terápiás képzettséggel (zeneterápia, alapozó terápia, Ayres-terápia, Sindelar képességfejlesztő terápia, Beszédpercepció diagnosztika és terápia). Ez adja az alapját annak, hogy mind a diagnosztikus mérések, mind a speciális terápiák esetében saját erőforrásra tudjunk támaszkodni. Fontosnak tartjuk a team-megbeszéléseket, amelyek a mindennapi munka megszervezése mellett az esetismertetésekre is remek alkalmat adnak. Végül, de nem utolsó sorban részt veszünk az ÁMK-n belüli szabadidő programokon és segítjük azok lebonyolítását.

ÖSSZEGZÉS

A különleges gondozást igénylő gyermekek ellátása a közoktatásban, többek között az átalakuló terminológiák, a jogszabályi háttér folyamatos változása miatt nem egyszerű feladat. Az oktatási intézmények között kifejezett harc folyik a gyerekekért. Mégpedig a minél jobb társadalmi-anyagi háttérrel rendelkező, a legkönnyebben tanítható gyerekekért, akik tanulásban a leginkább támaszkodhatnak a családi támogatásra, sőt az oktatás fontosságát tőlük kapott eszközökkel erősítő nyomásra is. Magyarországon a rendszerváltás óta szabad iskolaválasztás van. A szülő nem köteles a gyermekét abba a körzetbe, annak a településnek az iskolájába vinni, ahol lakik. A városi iskolák közül nem kevesen hiszik azt, hogy válogathatnak a gyerekek közül. Az iskolaköteles gyermekek tömeges elvitelét, a minőségi oktatás megvalósításával tudjuk csökkenteni. A mi intézményünk nem válogathat a felvételtkor, hiszen köteles felvenni minden, állandó győrújbaráti laccímmel rendelkező gyermeket, akinek a nevelését-oktatását az alapító okiratban meghatározott feladatok alapján a törvényi előírásoknak megfelelően biztosítani tudja. A különleges gondozást igénylő gyermekek integrált nevelése komoly konfliktusokat szül. Folyamatosan kell bizonyítani azt, hogy a változtatásoktól, fejlesztésektől nem lesz rosszabb a környezetnek, nem romlanak az itt tanuló gyerekek továbbtanulási esélyei. Elengedhetetlen a különböző szakemberek együttműködése. Az autonómia és a szabályozottság kettőssége, a szervezetfejlesztés stratégiai komoly kihívások elé állítanak bennünket. Igyekszünk a változásokból adódó feladatokat, a partneri igényeket összehangolni, és magas színvonalon megfelelni az elvárásoknak.

Mindig azt tartottam fontosnak, hogy gyógypedagógusként minél többet tessek a fogyatékkal élőkért a közoktatásban. Sőt nemcsak értük, hanem minden gyermekért, aki nem tud a képességeinek megfelelően teljesíteni. Mindvégig prioritásként kezeltem, hogy a gyógypedagógiai szakértelemmel végzett pedagógiai szolgáltatás rendszeres és tartós elérhetősége a sajátos nevelési igényűek közoktatási integrációjának elsődleges és mással nem helyettesíthető feltétele legyen. Az egyéniesítés elérte az oktatás világát is. A tömegoktatás korszakát valószínűleg fel-

váltja az egyénre szabott oktatás korszaka. Egyre több oktatási rendszerben várják el az iskoláktól, hogy olyan tanulói nyomon követési rendszereket működtessenek, amelyek lehetővé teszik kivétel nélkül minden egyes tanuló fejlődésének követését, és amelyek kikényszeríthetik azt, hogy minden olyan tanuló esetében, ahol erre szükség van, egyénre szabott beavatkozások történjenek. Egyre gyakrabban találkozhatunk egyéni fejlesztési tervekkel, amely korábban csak a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelését, oktatását jellemezte. Ez azt bizonyítja, hogy a gyógypedagógia képes úgy betölteni a segítő, szolgáltató szerepét a magyar közoktatásban, hogy közben megőrzi önállóságát, sajátosságait.”

FERTŐD¹¹

„Csak ezt a láncot kellene újra felfűznünk...”

„A Porpáczy Aladár Általános Művelődési Központ több, mint 60 éves múltra tekint vissza. Az iskola pedagógus testülete és diákjai által elért eredmények arra köteleznek bennünket, hogy egyrészt őrizzük az elődök által alkotott és képviselt értékeket, másrészt olyan korszerű iskolát működtessünk, amely a magas színvonalon felel meg az új kihívásoknak.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat fenntartásában a fertődi Esterházy-kastélyban, a magyar-osztrák határtól 10 km-re található intézményünk.

A Fertő-part középiskolájaként több mint 60 éve változatos képzéseket kínálunk. Az egyedülálló magyar-osztrák képzésben résztvevő diákok tanulmányaik során mindkét országban végzettséget szereznek. Osztrák kollégák járnak át Fertődre tanítani, illetve diákjaink hetente egy nap kiutazással Frauenkirchenben tanulhatnak közösen az osztrák diákokkal.

A gyakorlatias szakmai és nyelvtudás nagy előnyt jelent a továbbtanulásnál és az elhelyezkedésnél.

Parképítő és környezetvédelmi technikus képzésünkhöz jó lehetőséget biztosít a Fertő-Hanság Nemzeti Park, az Esterházy-kastély parkja, valamint saját laboratóriumunk.

Számítástechnika központunkban tanirodák is segítik a gyakorlati oktatást. ECDL oktató- és vizsgaközpontként működünk.

Kollégiumunk, iskolánk változatos programokkal és sportolási lehetőséggel egészíti ki a szakmai munkát.

Az intézményünk működteti a Fertőszéplaki Tájházakat. A falumúzeum öt házában a kiállítások bemutatják a Fertő-part történelmét, hagyományos foglalkozásait és a lakáskultúra változását 1850-1950 között.

Megújuló energiaparkunk nemcsak saját diákjainkkal, hanem minden érdeklődővel is megismerteti a korszerű energiaformákat, azok felhasználását.

Iskolánk valamennyi képzésében színvonalas projekt munkák keretében készítjük fel diákjainkat az élet minden területén való helytállásra.

¹¹ Az intézmény és a helyi jó gyakorlatok bemutatásáért hálásak vagyunk Wellner Andreának, az intézmény vezetőjének.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat Általános Művelődési Központja két nagy múltú megyei fenntartású intézmény közös igazgatással egységes struktúrában történő szervezésével jött létre 2009. augusztus elsejével a fertődi Porpáczy Aladár Általános Művelődési Központ és a Csermajori Ujhelyi Imre Élelmiszer-ipari Közép- és Felsőfokú Szakképző Iskola és Kollégium oktatási szakképzési tapasztalatainak egyesítésével.

Az intézmény alaptevékenysége a közoktatási szakterületen:

853200 Szakmai középfokú oktatás

- OKJ 54 621 04 Növénytermesztési, kertészeti és növényvédelmi technikus részszakképzései és elágazásai nappali és levelező munkarend
- OKJ 52 344 02 Magyar-osztrák vállalkozó ügyintéző
- OKJ 54 347 01 Idegen nyelvi ügyfélkapcsolati szakügyintéző és elágazásai
- OKJ 54 851 01 Települési környezetvédelmi technikus és rész-szakképzései nappali és levelező munkarend
- OKJ 54 622 01 Parképítő és fenntartó technikus és rész-szakképzései nappali és levelező munkarend
- OKJ 55 812 01 Vendéglátó és idegenforgalmi szakmenedzser és elágazásai nappali és levelező munkarend
- OKJ 33 215 02 Virágkötő, -berendező, virágkereskedő és rész-szakképzései -nappali és levelező munkarend
- OKJ 54 541 01 Élelmiszer-ipari technikus és elágazásai
- OKJ 52 342 01 Marketing- és reklámügyintéző és rész-szakképzései
- OKJ 31 812 01 Panziós, Falusi vendéglátó, és rész-szakképzései
- OKJ 33 541 07 Tejtermékgyártó és rész-szakképzései
- OKJ 33 541 07 Sajt készítő
- OKJ 54 481 03 Számítástechnikai szoftverüzemeltető
- OKJ 54 861 01 Biztonságszervező a 13. évfolyamon nappali és levelező munkarend

Tangazdasággal, tanüzemmel, nyelvi laborokkal, számítástechnikai oktató központtal, intézményi étkeztetéssel, kollégiummal, szakmai képzést szolgáló műhellyel, gyakorlóhelyekkel, közérdekű muzeális kiállító hellyel rendelkezünk.

A Győr-Moson-Sopron megyei Szakképzés-szervezési Társulás (TISZK) tagintézményeként, a Nyugat – dunántúli RFKB irány és arányszám mutatói befolyásolják, meghatározzák intézményünk működését, a TISZK-ben elfoglalt pozíciónk meghatározza a szakképzés közös szervezésének alakulását.

Intézményünk sajátos arculatát a " másság" adja.

Nemzetközi kapcsolatok élnek a franciaországi St.-Lô-i iskolával, az ausztriai Frauenkircheni HAK-val, wieselburgi tejipari iskolával és a wolfpasingi Tej-kísérleti Kutató Intézettel. A cseh kromerizsi iskolával a kapcsolat 1954-re nyúlik vissza. A Leonardo program pályázataitól függően nyári gyakorlatok, diákcsere, szakoktatók cseréjére nyílik lehetőség. A Comenius projekt keretében német és lengyel diákokkal közösen működünk együtt. Az utóbbi években szépen fejlődik a kapcsolat a Dunaszerdahelyi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari iskolával.

— AZ ELMÉLETI KÉPZÉS, AZ OKTATÓ-NEVELŐ MUNKA SZINTEREI

Épületeinkben tantermek, szaktantermek, nyelvi laborok állnak az elméleti oktatás rendelkezésére.

A képzéseket jelenleg már 5 db számítástechnikai szaktanterem segíti (16-16-20-20-20 férőhellyel és korszerű számítógép-parkkal), nyelvi laborok, taniroda, kémiai, biológiai, környezetvédelmi laboratórium, valamint fizika és biológia szertár.

Jó és kevésbé jó felszereltségű **könyvtáraink** vannak, melyek az ifjúság körében népszerűek, és használatuk már beépült a tanítás-tanulás folyamatába.

Tornatermek és 2 db bitumennel fedett **sportpálya** (kézilabda- és röplabdapálya) biztosítja a mindennapos testedzés és a házbajnokságok feltételeit.

Minden felvett tanulónknak tudunk **kollégiumi ellátást** biztosítani, azonban a komfortérzetet fokozni kell, sajnos az elhelyezés még nem mindenben európai színvonalú.

— A GYAKORLATI KÉPZÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

Tanüzemünk az élelmiszeripar területén egyedülálló az országban. Rekonstrukciója 1991-ben fejeződött be. Ma már újra felújításra szorul. A készített termékek kereskedelmi forgalomban kerülnek értékesítésre. Piaci viszonyok között tanulják meg a fiatalok a tejtermékek készítését.

A tanüzem napi 5000 liter tej feldolgozására és a készített termékek érlelésére, tárolására alkalmas.

Tangazdaságunk kertészeti egység üvegházzal, fóliával.

Két jól felszerelt **laboratórium** (kémiai és mikrobiológiai laboratóriumok) biztosítja az élelmiszervizsgálat és a minőségbiztosítás tanításának feltételeit és egyben a környezetvédelem tanítását.

A géptani gyakorlatok oktatását szolgáló **gépműhelyeink** felszereltsége viszont nem mindenben felel meg a tantervi követelményeknek, gépészeti, épületgépészeti szempontból elavult, állaga felújításra szorul.

Tankonyha segíti az élelmiszeripari alapozó tárgyak elsajátítását, segít a panziós, falusi vendéglátóképzés gyakorlatának oktatásában. Berendezése esztétikus, gépei, berendezései megfelelnek egy mai konyhával szemben elvárható követelményeknek.

A tájházak a tangazdaság helyszínéeként történő megjelentetésre, új lehetőségeket kínálnak a felnőttképzés, átképzés területére is. Képzési profiljaink megjelenésének kiváló helyszínét szolgálhatja a most kialakítás alatt álló hercegi majorságunk, a kastély turisztikai vonzerejét felölelő adottságával.

A szakközépiskola 9. és 10. évfolyamán olyan biztos alapokat kívánunk építeni, amelyek a későbbi tanulmányok támaszkodhatnak. Nagy figyelmet fordítunk a felzárkóztatásra.

A biztos alapok mellett a tanulási technikák tanítására, a szorgalom és akaraterő növelésére a beszédkészség fejlesztésével kiemelten foglalkozunk.

Lehetőségeinkhez mérten igyekszünk megszerettetni a sportot, és biztosítani a mindennapos testnevelés lehetőségét.

A világörökségünk tantárgy bevezetésével törekszünk megismertetni diákjainkkal környezetünk értékeit, s azok védelmére neveljük őket. Segítjük diákjainkat abban, hogy kialakuljon reális önismeretük, kezelni tudják lelki problémájukat.

Szívesen befogadjuk és segítjük a fogyatékkal élőket, lehetőségeinkhez mérten főlvállaljuk az integrált oktatást. A családott, iskolát változtató diákoknak igyekszünk szeretetteljes légkört biztosítani, segítjük őket az újrakezdésben.

A 11. és 12. évfolyamon fakultatív rendszer segíti diákjaink felkészülését a közép- és emelt szintű érettségi vizsgára.

A fakultációs órák mellett szakkörök segítik a tehetséggondozást.

Nagy figyelmet fordítunk diákjaink viselkedéskultúrájának fejlesztésére.

Minden végzős diáknak biztosítjuk az ECDL-vizsga megszerzésének lehetőségét.

A szakma iránt érdeklődők különböző tanfolyamokat végezhetnek (parkgondozó, virágkötő).

A 13. és 14. évfolyamon korszerű szakmai ismereteket nyújtunk. Mind az elmélet, mind a gyakorlati oktatáshoz adottak a feltételek.

Az emberek egyre nagyobb hányada foglalkozik komolyan az egészségével.

Igyekszik minnél természetesebben élni, igyekszik önmaga és a környezete mérgezésére irányuló folyamatot lassítani, megállítani netán visszaállítani. Ennek köszönhető a **humán egészségügy, agrár-élelmiszeripar-környezetvédelmi program kiteljesedése**.

Mezőgazdaság - élelmiszeripar - környezetvédelem - természetvédelem - turizmus: szorosan összefüggnek. E szavaknak az oktatás ad igazi értelmet. Csodálatos feladat áll előttünk. Képzéseinket összefűzve igazi tartalommal tölthetjük meg a mezőgazdaság - élelmiszeripar - környezetvédelem - természetvédelem - turizmus szavakat.

Ahhoz, hogy ezek az elképzelések ne csak álmok legyenek le kell tennünk az alapokat. Tudásunkat szétaprózva kicsik maradhatunk. **Nekünk lehetőségünk van az osztrák kollégáktól is tanulni.** Átvenni mindent, ami jó, de nem felejtve: **ezek csak a mi értékeinket növelhetik. Az osztrák kollégák közül 17-en járnak át nap mint nap hozzánk Fertődre tanítani.** Ausztriában az intézmény székhelyére történő bejárást nem támogatják, ám a székhelyről történő utazást igen.

Így történik intézményünk finanszírozásnál is a Frauenkirchen-Fertőd távolság (30 km).

A Burgenlandi Iskolatanács az iskola részére meghatározott egy keretösszeget, amely a Magyarországra átjáró tanárok között kerül felhasználásra.

Az **órárend kialakítása közös tervezéssel történik**, mivel a Frauenkirchenben tanító tanárok sem csak ott tanítanak, hanem utaztatással más ausztriai iskolában is.

Így **összehangolt egyeztetésre** van szükség. Amikor kialakul az osztrák órárend, közös kéréseket figyelembe véve akkor alakítjuk ki a magyarországit. A tanév rendjének kialakítását szintén közösen gondoljuk végig.

Az 5 nap tanítás nélküli munkanapot mindig úgy alakítjuk ki, hogy azok a szüneteket egységessé tegyék az ausztriai munkarenddel.

Sokat alakultunk, csiszolódtunk egymáshoz. **A csökkenő gyereklétszám¹² megtanította az osztrák kollégákat is arra, hogy fontosak a magyar partnerek**, és nem véletlenül használtam a partner szót. Ma már megértették, hogy az állásukat a mindennapi kenyérüket jelenti az átjárás, az utazás.

Gyakorlatunk van, így **nem félünk a szeptember elsejével induló új feladatokat tartalmazó tanévtől.** Az intézmény átszervezésnél Fertőd lesz a közismereti blokk bázisa,

¹² Lásd részletesen: www.educorb.eu oldalon (Kiadványok menüpont alatt)

míg Csermajor a szakképzés, átképzés, továbbképzés, felnőttképzés központja. Így a frauenkirchenei, fertődi és csermajori órarendet is össze kell hangolni.

9., 10., 11. és 12. évfolyamon a szakmai orientáció, szakmacsoportos alapozó oktatás, valamint a szakképzési évfolyamok fő színtere Csermajor, mely kiegészül feladattól függően a fertődi, fertőszéplaki tangazdasági – tanüzemi helyszíneinkkel. Cél, hogy a szakképzési évfolyamon tanulók képzéstől függetlenül a szabad sáv terhére közösen, projektszemlélettel alkossanak. Kertész-környezetvédő sajtőkészítő-közgazdász együtt egy magas színvonalú központban. Lássák a termelést, értékesítést egymás jövőbeli feladatait. **Tudjanak csapatban dolgozni.**

A 9-10-11-12. évfolyamra járó diákok heti egy napot töltenek Csermajorban, mindegyik évfolyam más napot.

A szakképzési évfolyamok eleve ott vannak, illetve a 13. évfolyam szabad sávját is egy napra tettük: tehát mind a magyar-osztrák közös képzésben résztvevő, mind a kertész, mind a környezetvédő, mind az élelmiszer ipari technikus hétfőn ugyanazzal az órákkal találkozik, specializációkkal tűzdelve. Együtt mehetnek tanulmányutakra, egy problémát különböző szemmel megvilágítva láthatnak: mást láthat, aki a földet gondolja a jó minőségű alapanyaghoz, aki óvja a környezetet, mást aki sajtót készít és mást, aki a terméket nyereség orientáltan piacra fogja vinni.

Ehhez **a mi tanáraink is utazni fognak**, Fertőd – Csermajor (10 km) között. Hiszen egy informatika tanár is tanítja – mint közismereti tárgyat Fertődön – a szaktárgyát, de a szakképzésben a saját honlapok készítésénél, pályázati űrlapok kitöltésénél, pályázatok szerkesztésénél, projektszemlélettel már mást közvetít Csermajorban.

Ez a cél, ez a feladat. A vezető dolga, hogy megteremtse álmiaihoz a feltételeket, hogy a menetrendek egybehangolásával, saját buszunk igénybevételével utaztathassuk a gyerekeket, felnőtteket. A rendszernek alapot kell biztosítania arra, hogy Csermajorban fejlesztések indulhassanak meg, és a lerobbant állagú és üres istállók, épületek megújuljanak, felébredjenek álmukból, hogy Fertőd oktatási-kulturális központ lehessen.

Fertőd is és Csermajor is Esterházy birtok, majorság volt.

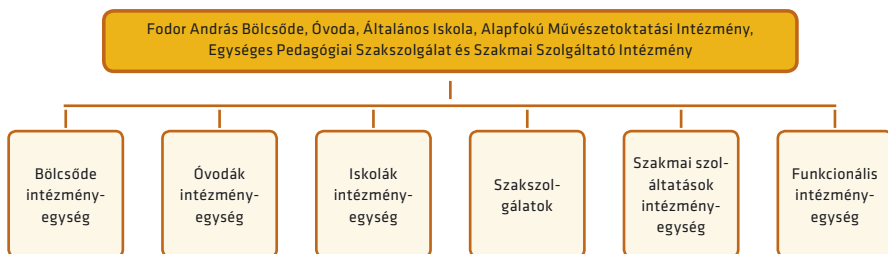
Az Esterházy család kertészetet, parkot, gyógynövény-illóolaj feldolgozást, a konzervipar alapjait, iskolát, kutatóintézetet, szarvasmarhaterenyésztést, vágóhidat, tejfeldolgozót hozott létre, mind maguk, mind a környékbeliek életben maradása, a térség fejlődése céljából, s mindezt a ma is nyomokban megtalálható vasútvonalra, külön vonalra szervezve élen jártak a gazdálkodásban, a művészetekben, a kultúrában. Csak ezt a láncot kellene újra felfűznünk: egy csodálatos oktatást, szakképzést, kultúrát, szórakoztató parkot felőlelő projekt válhat szemünk előtt valósággá.

Fertőszéplaktól Fertődön át Vitnyéd-Csermajorig. Csak akarat kérdése és elszántságé. Az iskolaalapítók erre köteleznek bennünket: a mai időkből, a mai gazdasági helyzetben még fontosabb, mint bármikor. Átalakulva, kissé meghalva, de minőségileg újjászületve, munkahelyeket megtartva és teremtve kis szigetet kell építenünk. Ez a feladatunk.

És ehhez kell a Pedagógus! A nagybetűs. Aki nem a miért nem-et kutatja, hanem a miért igen-t, a „hogyan tudom a legjobban, a tőlem telhető legjobban csinálni” attitűddel.”

LENGVELTÓTI – A POGÁNYVÖLGYI KISTÉRSÉGI MODELL¹³

A társult önkormányzatok által a 2009-2010-es tanévben létrehozandó intézmény jogállását tekintve a közoktatási törvény 33. § (4) bekezdése alapján kialakított többcélú intézmény. Az intézmény a kistérség valamennyi közoktatási intézményét magába foglalja, és szolgáltatásaival a teljes kistérség területét lefedi. Az intézmény fenntartója a Pogányvölgyi Többcélú Kistérségi Társulás. A közös igazgatású közoktatási intézményben egy intézmény keretei között a különböző közoktatási feladatok ellátására egymástól elkülönült, szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységeket alakítanak ki. Minden, az alapító okiratban megjelölt alapfeladathoz külön-külön szervezeti egység tartozik:

A TÖBBCÉLŰ INTÉZMÉNY SZERVEZETI EGYSÉGEI

A közoktatási intézmény által ellátott tevékenységek, feladatok meghatározzák az intézmény struktúráját, belső felépítését. Az egyes feladatok ellátására szervezeti egységek jönnek létre. Az a szervezeti egység, amelyben az intézmény alaptevékenységének végrehajtását szolgáló alapfeladatot lát el, az intézményegység. A más feladatok ellátásához kialakított szervezeti egység a kiszolgáló vagy funkcionális szervezeti egység. Ez alapján az új intézmény szervezeti egységei a következők:

- Bölcsőde intézményegység
- Óvodák intézményegység
- Általános iskola és alapfokú művészeti iskola összetett intézményegység
- Szakszolgálatok
- Szakmai szolgáltatások intézményegység
- Gazdasági ellátó szervezet szervezeti egység

¹³ A Pogányvölgyi kistérség a Dél-Dunántúlon található. Azért kapott helyet a kézikönyvben, mert kiérlelt, megfelelően dokumentált jó gyakorlata mintaadó.

A közoktatási intézmény a feladatait a székhelyén és további 20 telephelyein látja el. A telephelyeken bölcsődei ellátás, óvodai nevelés, 8 és 4 évfolyamos általános iskolai nevelés és oktatás, alapfokú művészetoktatás valamint a szakmai- és szakszolgálati feladatok ellátása történik (még nem végleges, hogy a szakmai- és szakszolgálati intézményegység a székhelyen vagy telephelyen fog működni).

A telephelyeken működő intézményegységek irányítási, képviseleti feladatait a székhelyről nem minden esetben lehet megoldani, ezért egyes telephelyeken működő intézmények tagintézmény-vezető irányítása alatt tagintézményként működnek. Egyes települések esetében az intézmény struktúra kialakításánál a fenntartó egy tagintézményi keretek között szervezi meg az általános iskolai és óvodai feladatokat, amelyek azonban intézményegységek vonatkozásában az óvodai, illetve az általános iskolai intézményegységhez tartoznak szakmailag, hiszen egy nevelési, illetve pedagógiai program szerint működnek. (Például Szőlősgyörök, Somogyvár, Öreglak, Somogyvámos, Buzsák esetében.) Ha egy kistéleplési tagintézmény keretei között ellátnak általános iskolai és óvodai feladatokat is külön telephelyen, fontos arra tekintettel lenni, hogy e két külön feladatot ellátó telephelyek milyen távolságra vannak egymástól. Ez a lehetőség csak akkor működhet, ha az általános iskola tagintézményi telephely és az óvodai tagintézményhez tartozó telephely közötti távolság lehetővé teszi, hogy a tagintézmény vezető megfelelő módon ellássa vezetői, igazgatási feladatait.

Az új intézmény tehát közös igazgatású közoktatási intézmény, mert szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységek keretében különböző típusú közoktatási intézmények feladatait látja el. A különböző tevékenységet folytató intézményegységek egymással együttműködnek, tevékenységüket összehangolják.

A modell öt közoktatási feladatot ellátó intézményegységből áll, melyhez egy óvodai, öt iskola-óvoda és egy egységes óvoda-bölcsőde tagintézmény tartozik. (Amennyiben a jelenleg kidolgozás alatt lévő jogszabály ezt lehetővé teszi.)

Az intézményegységek elnevezését és tervezett szerkezeti, valamint vezetési struktúráját az alábbi ábrák szemléltetik:

Pogányvölgyi Közoktatási Intézmények

1. Fodor András Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Általános iskola (1-8.)

Alapfokú művészetoktatás (1-12)

2. Egységes Pedagógiai Szakszolgálat

3. Pedagógiai-szakmai Szolgáltató Intézmény

4. Kincsem Óvoda

5. Szent László Király Általános Iskola és Óvoda

Általános iskola (1-8.)

Napköziotthonos óvoda

6. Öreglaki Általános Iskola és Óvoda

Általános iskola (1-8.)

Napköziotthonos óvoda

Barátihegyi telephely

7. Buzsáki Általános Iskola és Óvoda

Általános iskola (1-8.)

Napköziotthonos óvoda (1cs.)

Táscai telephely

8. Gárdonyi Géza Általános Iskola és Óvoda

Általános iskola (1-4.)

Napköziotthonos óvoda (1. cs)

9. Berzsenyi Dániel Általános Iskola és Óvoda

Általános iskola (1-4.)

Napköziotthonos óvoda (1. cs)

10. Somogyvámosi Általános Iskola és Óvoda

Általános iskola (1-4.)

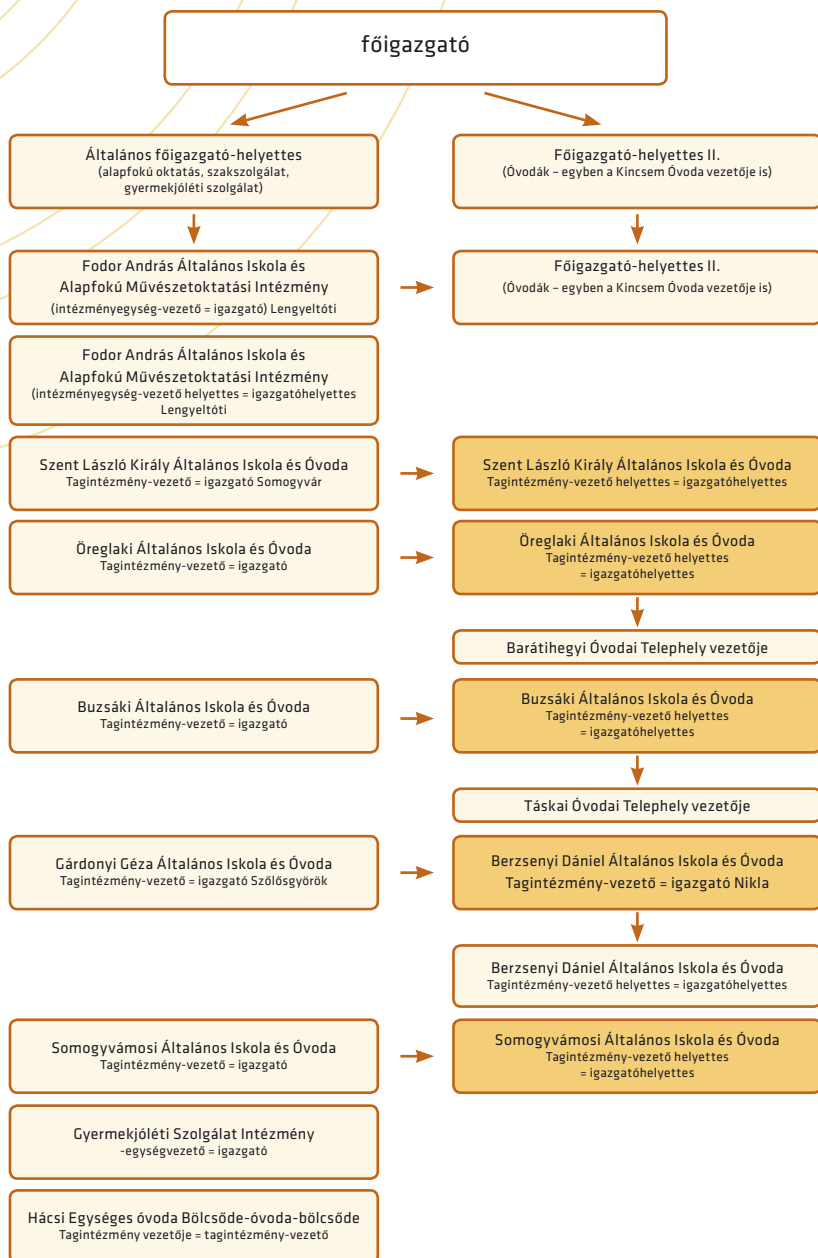
Napköziotthonos óvoda (1. cs)

11. Napsugár Egységes Óvoda és Bölcsőde

Napköziotthonos óvoda (1. cs)

12. Pogányvölgyi Bölcsőde vagy Gyermekejélési Szolgálat

VEZETÉSI STRUKTÚRA

A www.educorb.eu oldalon (Kiadványok menüpont alatt - Zsombok Lajos főigazgató úr előadásanyaga) részletesen bemutatjuk az intézmény működtetésének alapvető kérdéseit.

Az utazó tanári jó gyakorlatok szempontjából egy ilyen méretű intézményben az alábbi alapvető kérdések merültek fel:

__ OKTATÁSSZERVEZÉSI KÉRDÉSEK

Feladat: szükséges az alapfokú nevelés-oktatás biztosítása a kistérségben élő valamennyi tanköteles korú gyermek számára (de 2-5 éves is!)

__ KÖVETELMÉNY

- 100%-os szakosság (és „nem szakrendszerűség”) biztosítása mindegyik feladatellátási helyen
- Kistérségi pedagógus-helyettesítési rendszer kialakítása
- Az SNI gyermekek ellátása lakóhelyükön történjen
- Az alapfokú művészetoktatás kiterjesztése
- A szakszolgálati feladatellátás helyben oldandó meg

__ VÁLTOZÓ MUNKAHELYEN FOGLALKOZTATOTT PEDAGÓGUSOK

- Utazó tanulók
- Azonos bérek, juttatások
 - Eltérő csoport-létszámok
 - Eltérő HHH arány
- Tantárgyfelosztás, órarend
 - Nem csak „megfelelő embert a megfelelő helyre”
 - Ki lesz az osztályfőnök?
 - Ügyelet
 - Milyen nyelvet tanítunk?
 - Hogyan jut egyik helyről a másikra?
 - Esélyegyenlőség, a gyermek mindenek felett álló érdeke – választható óra vagy szakkör?
 - Napközi helyben
 - Összevont csoportok

__ KI FIZETI A RÉVÉSZT? – A KÖLTSÉGEK VISELÉSE

- „Akkor hány pedagógusunk van nekünk igazgató úr?”
- „Miért van ennyi túlóra?”
- „A vizsgálatokért, mérésekért miért kell fizetnünk?”
- „Az úszás miért szerda délután van a nagyoknak?”
- „Nekünk (eddig) mindenkinek volt egy szabadnapja!”
- „Miért lett minden szünet 15 perces?”

A MŰHELYMUNKÁK LEGFONTOSABB MEGÁLLAPÍTÁSAI

Az „utazó pedagógus” szerepéhez kapcsolódó 5 műhelymunka a régió minden megyéjére kiterjedően workshop jelleggel zajlott. Az első két alkalommal a kistérségi és városi oktatásirányítási munkatársakat, a megyei pedagógiai intézetek munkatársait hívtuk meg. Kíváncsiak voltunk nézőpontjukra, hogyan vélekednek az utazó pedagógusi szerepről a saját kistérségük, településük szempontjából.

A második körben 3 alkalommal gyakorló intézményvezetőkkel dolgoztunk, de a kistérségi oktatásirányítási szakemberek számára is nyitottak voltak a műhelyeink. Érdekes tanulási folyamat volt a nézőpontok ütköztetése, a gyakran teljesen eltérő vezetői és fenntartói megközelítések összesímítése.

Az alábbiakban szemléltettképpen bemutatjuk, melyek a régióban élő intézményvezetők és kistérségekben az oktatásüggyel foglalkozó szakemberek legfontosabb szempontjai. Minden olyan markáns elemet felsorolunk, amellyel kapcsolatban a csoportok erős érzelmi viszonyulást fejeztek ki, adott esetben komoly vita is alakult ki róluk. A felsorolt szempontokat nem célunk minősíteni, azokat szó szerint közöljük.

AKADÁLYOK, NEHÉZSÉGEK

- Az utazó pedagógus szerepköre jogilag megfoghatatlan, rendezetlen
- Munkáltatásuk szervezeti nehézséget okoz, és mi megszoktuk már az intézményszervezés jelenlegi módját
- Komoly szervezési kapacitást kötne le alkalmazásuk
- A csak egy helyen biztosítható szolgáltatás (pl. napközi), biztos nem tetszene a szülőknek
- Sajnos ez a fogalom nincs rögzítve a jogszabályokban
- „Az én házam, az én váram” szemlélet olyan erős a fenntartóknál, hogy nem mennek bele intézményi integrációkba még akkor sem, ha a józan ész és a realitás ezt diktálná
- A helyi politika meggyőzhetetlen, ha iskolaszervezési kérdésekről van szó
- A pedagógus nehezen mozdul még akkor is, ha látja, a környezetében élő vállalkozók, szakmunkások mobilitását
- A gyakori jogszabályi változások miatt kockázatos kiépíteni egy jól működőnek tűnő rendszert
- Az intézménymenedzsment gyakran fejetlen egy nagy horderejű intézményközi együttműködés támogatásában

LEHETŐSÉGEK, POZITÍVUMOK

- Az informális tanulás szempontjából kiaknázatlan lehetőségeket rejt a pedagógusok mozgása a rendszerben
- Az újszerű tanulászervezés (projekt, epochális tanulászervezés) ki fogja kényszeríteni, hogy egy-egy terület specialistája, jó szakembere tudását ne csak saját tanulóival ossza meg
- A TISZK-ekben és a második esély programokban jól alkalmazható az effajta pedagógus szerep
- Kiszámítható tervezést és normatíva optimalizálást tenne lehetővé az intézményintegrációs gondolat terjedése a Régióban
- A fejlesztéspolitika (TÁMOP, ROP pályázatok) ösztönzik a intézményközi együttműködések
- Pedagógusmester, mintaadó pedagógus szerepek terjesztése válna lehetővé
- A szervezés és megszervezés szakmai örömforrás az intézményvezető számára
- A sikerhez vezető út egyik kezdőpontja az intenzív szakmai kapcsolat az intézmények között
- Az „áttanítás” rendszere akkor hatékony, ha az együttműködő intézmények között erőteljes intézménytudat alakul ki
- A tudatos tervezés és a munkaerő-gazdálkodás rendszerének tervezése elengedhetetlen
- A változáshoz való alkalmazkodás ma már mindenki számára elengedhetetlen

AZ „UTAZÓ PEDAGÓGUSOK” SZEREPE A KÖZOKTATÁSBAN

- Kistelepülési iskolákban a közoktatási törvénynek megfelelő felsőfokú végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógusok foglalkoztatása biztosítottá válik
- Kistérségi és intézményi társulási fenntartók esetén hatékony munkaerő-gazdálkodás biztosítható
- Alacsony óraszámú tantárgyakat tanító tanárok esetében a kötelező óraszám teljesítése biztosított (pl. készségtárgyak)
- A gyermekek, tanulók utaztatása elkerülhető a megfelelő színvonalú oktatás helyben biztosításával, az utazó pedagógus foglalkoztatásával
- A megfelelő végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező tanár hiánya pótolható, s az oktatás színvonala is javulhat
- Az integráltan nevelhető, sérült gyerekek lehetőséget kapnak a helyben iskoláztatásra, nem kell szüleiktől távol lenniük az iskola ideje alatt
- A hazai fejlesztéspolitikákhoz kapcsolódóan többféle, specializált szakutadás jelenhet meg és terjedhet el egy-egy intézményi fejlesztési projektben (pl. mentorok, folyamat-tanácsadók, egyéb segítő szakemberek¹⁴)

KONKLÚZIÓ

Hajózni muszáj. Megtanulni együtt élni és dolgozni. Felelősség a tanulókkal szemben. Teamben dolgozni. Partnerkeresés. Kommunikáció. Információ. Motiváció. Az együttműködés jelentősége. Interkulturalitás.

Ezeket a magyar és német nyelvű üzeneteket az EDUCORB projekt nyitórendezvényén, közös munkacsoportok írták fel arra a moderátori kérdésre, hogy miben látják a projekt és a nemzetközi együttműködés lehetőségeit, mit értettek meg az egynapos nyitókonferencia alapján.

A projektelem az utazó pedagógusokkal, a magyarországi iskolaügy egy parányi szeletével foglalkozott: azzal a tevékenységgel, amelyre vonatkozóan egyre több régiós megoldás alakul ki. Azokkal a pedagógusokkal dolgoztunk ezen az elméleti szinten, akik a későbbiekben komoly iskolaszervezési, működtetési tényezővé válhatnak. Ezen kollégák ismereteire alapozva lehet majd bátor fenntartói döntéseket hozni azokban az esetekben, ahol az iskolaszervezés nehéz és anyagilag gyötrelmes, s már régen nem biztosítja az egyenlő esélyű hozzáférést a tanulók számára.

Azok a kollégák, akik komoly aktivitást kifejtve eljöttek szemináriumainkra és végigdolgoztak egy-egy napot velünk, számos izgalmas szakmai kérdést vetettek fel. Megerősítették azt a szakmai álláspontot, hogy jól definiált és kommunikált szakmai célokkal, precíz tervezéssel és megvalósítással az utazó pedagógusi szolgálat működtethető,

¹⁴ Lásd: TÁMOP 3.1.4. pályázat közel 1400 pályázó intézménye (feladatellátási helye).

hogy a néhány kilométerre mellettünk dolgozó osztrák kollégák biztonságos finanszírozási háttere itthon is megteremthető, és hogy ma már bátran lehet támaszkodni olyan hazai modellekre is, amelyek bizonyították életképességüket.

A Tudás-csere program átmenetileg véget ért, most a tervezőasztalokon, pályázati műhelyekben zajlik a tanultak alkalmazása. Bízunk abban, hogy nyugat-dunántúli kollégáink támaszkodhatnak majd a projektben kialakult közös tudásokra.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Végezetül köszönetet szeretnénk nyilvánítani azoknak, akik kézikönyv elkészítésében rendkívül sokat segítettek. A Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség korábbi és jelenlegi projektmenedzsereinek, Páliné Keller Csillának és Károlyi Tímeának, akik felismerték, hogy a nagy rendszer megmozdításához a kis hajócsavarral is dolgozni kell. Előadóinknak, Friedrich Geiderernek, Hámoryné Váczy Zsuzsának, Dienes Renátának és Zsombok Lajosnak, akik személyes meggyőző erejükkel és rendkívüli tapasztalatukkal segítették a műhelymunkák szakszerű mederben tartását.

Köszönetet mondunk Gyenesdiás, Körmend és Fertőszentmiklós önkormányzatainak, hogy helyet adtak a műhelymunkáknak.

Köszönjük Wellner Andrea és Kozma Szabolcs értékes, a kézikönyvben is bemutatott intézményi gyakorlatait és folyamatos rendelkezésre állását.

És végezetül köszönjük annak a 70 fő körüli aktív pedagógusnak, oktatási szakembernek, akik megtisztelték rendezvényeinket, hogy tapasztalataikat megosztották velünk.

Impresszum:

Kiadta a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség
Közhasznú Nonprofit Kft.

9400 Sopron, Csatkai E. u. 6. • Tel.: +36 99 512 910

e-mail: titkarsag@westpa.hu • web: www.westpa.hu

A kiadásért felel: Horváth Jácint, ügyvezető igazgató

Nyomda: Palatia Nyomda és Kiadó Kft.

Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség

Székhely

9400 Sopron, Csatkai E. u. 6.

Telefon: 06 99 512 910 Fax: 06 99 512 919

Szombathelyi iroda

9700 Szombathely, Kőszegi u. 23.

Telefon: 06 94 509 350 Fax: 06 94 326 147

www.westpa.hu

A kiadvány az Educational Cooperation in the Border Region (EDUCORB) projekt keretében, az Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, a Magyar Köztársaság és az Alsó-Ausztriai Tartományi Akadémia társfinanszírozásával készült.

EUROPEAN UNION
European Regional
Development Fund

creating the future

Programm zur grenzüberschreitenden Kooperation ÖSTERREICH - UNGARN 2007-2013
AUSZTRIA - MAGYARORSZÁG Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013